

ZALECENIA

ZALECENIE RADY STOWARZYSZENIA UE–GRUZJA NR 1/2017

z dnia 20 listopada 2017 r.

w sprawie uzgodnienia programu stowarzyszeniowego UE-Gruzja [2017/2445]

RADA STOWARZYSZENIA UE–GRUZJA,

uwzględniając Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony⁽¹⁾ (zwany dalej „Układem”), został podpisany w dniu 27 czerwca 2014 r. i wszedł w życie w dniu 1 lipca 2016 r.
- (2) Zgodnie z art. 406 ust. 1 Układu Rada Stowarzyszenia jest uprawniona do wydawania zaleceń dla osiągnięcia celów Układu.
- (3) Zgodnie z art. 420 ust. 1 Układu Strony podejmują wszelkie ogólne lub szczególne środki wymagane w celu wypełnienia swoich zobowiązań w ramach Układu i zapewniają osiągnięcie celów określonych w Układzie.
- (4) W ramach przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa zaproponowano nowy etap współpracy z partnerami, przewidujący większe poczucie odpowiedzialności po obydwu stronach.
- (5) Unia i Gruzja postanowiły umocnić swoje partnerstwo, uzgadniając zestaw priorytetów na okres 2017–2020 w celu wsparcia i wzmocnienia odporności i stabilności Gruzji przy jednoczesnym dążeniu do bliższego stowarzyszenia politycznego i głębszej integracji gospodarczej.
- (6) Strony Układu uzgodniły zatem treść programu stowarzyszeniowego, który będzie wspierał realizację Układu, ze szczególnym naciskiem na współpracę w ustalonych wspólnych obszarach zainteresowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Artykuł 1

Rada Stowarzyszenia zaleca, aby Strony realizowały program stowarzyszeniowy UE–Gruzja określony w załączniku.

Artykuł 2

Program stowarzyszeniowy UE–Gruzja na lata 2017–2020 określony w załączniku zastępuje program stowarzyszeniowy UE–Gruzja na lata 2014–2016, który przyjęto w dniu 26 czerwca 2014 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 261 z 30.8.2014, s. 4.

Artykuł 3

Niniejsze zalecenie staje się skuteczne z dniem jego przyjęcia.

Sporządzono w Tbilisi dnia 20 listopada 2017 r.

W imieniu Rady Stowarzyszenia
Giorgi KVIRIKASHVILI
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

PROGRAM STOWARZYSZENIA MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ A GRUZJĄ NA LATA 2017–2020

Spis treści

1.	Zasady, instrumenty i zasoby służące realizacji programu stowarzyszeniowego	69
2.	Priorytety programu stowarzyszeniowego	70
2.1	Kluczowe priorytety działań	70
2.2	Demokracja, prawa człowieka, dobre rządy i wzmocnienie instytucji	72
	Wymiar sprawiedliwości	73
	Egzekwowanie prawa	74
	Walka z korupcją, reforma administracji publicznej i służba publiczna	74
	Niewłaściwe traktowanie i tortury	75
	Równe traktowanie	76
	Prawa dzieci	76
	Prawa związkowe i podstawowe normy pracy	76
2.3	Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa	76
	Terroryzm, nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia oraz nielegalny eksport broni	77
	Pokojowe rozwiązywanie konfliktów	78
	Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK)	78
2.4	Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo	79
	Ochrona danych osobowych	79
	Migracja i azyl	79
	Zarządzanie granicami	80
	Walka z przestępczością zorganizowaną	80
	Walka z niedozwolonymi środkami odurzającymi	80
	Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu	80
	Współpraca w walce z terroryzmem	81
	Współpraca prawna	81
2.5	Handel i kwestie związane z handlem	81
	Handel towarami	81
	Przepisy techniczne, normalizacja i odnośna infrastruktura	82
	Środki sanitarne i fitosanitarne	82
	Ułatwienia w zakresie ceł i handlu	82
	Reguły pochodzenia	83
	Prowadzenie działalności gospodarczej, handel usługami i handel elektroniczny	83

	Płatności bieżące i przepływ kapitału	83
	Zamówienia publiczne	84
	Prawa własności intelektualnej	84
	Konkurencja	84
	Przejrzystość	84
	Handel i zrównoważony rozwój	85
2.6	Rozwój gospodarczy i możliwości rynkowe	85
	Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich	85
	Publiczna wewnętrzna kontrola finansowa i audyt zewnętrzny	86
	Podatki	86
	Statystyka	86
	Polityka konsumencka	87
	Prawo spółek, rachunkowość i audyt oraz ład korporacyjny	87
	Usługi finansowe	87
	Polityka w dziedzinie przemysłu i przedsiębiorstw oraz sektor wydobywczy	88
	Turystyka	88
	Zatrudnienie, polityka społeczna i równość szans	88
	Współpraca w zakresie gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego	89
	Rybołówstwo i polityka morską	89
	Zdrowie publiczne	89
2.7	Sieci połączeń, efektywność energetyczna, środowisko, działanie w dziedzinie klimatu oraz ochrona ludności	90
	Transport	90
	Współpraca energetyczna	90
	Środowisko	91
	Zmiana klimatu	91
	Ochrona ludności	92
2.8	Mobilność i kontakty międzyludzkie	92
	Współpraca w zakresie badań, rozwoju technologicznego i innowacji	92
	Kształcenie, szkolenie i młodzież	93
	Współpraca w dziedzinie kultury	93
	Współpraca w obszarze środków audiowizualnych i mediów	93
	Rozwój regionalny i współpraca na poziomie regionalnym	94
	Udział w programach UE i działaniach jej agencji	94
	Kampanie informacyjne i popularyzacyjne skierowane do społeczeństwa	94

Program stowarzyszenia między Unią Europejską a Gruzją na lata 2017–2020

W dniu 27 czerwca 2014 r. Unia Europejska, jej państwa członkowskie i Gruzja (zwane dalej „Stronami”) podpisały ambitny i innowacyjny układ o stowarzyszeniu obejmujący pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu (DCFTA). Układ zawiera wiążące postanowienia oparte na zasadach oraz przewiduje wzmocnioną współpracę, idącą dalej niż tradycyjne umowy i obejmującą wszystkie obszary zainteresowania. Po zakończeniu procesu ratyfikacji układ zaczął w pełni obowiązywać w dniu 1 lipca 2016 r.

W dniu 26 czerwca 2014 r. UE i Gruzja uzgodniły program stowarzyszeniowy, by przygotować i ułatwić wdrożenie układu o stowarzyszeniu. Program zapewnia ramy, które pozwalają określić priorytety współpracy w latach 2014–2016 służące osiągnięciu ustanowionych w układzie o stowarzyszeniu celów stowarzyszenia politycznego i integracji gospodarczej.

W niniejszym dokumencie zaktualizowano oraz ponownie ukierunkowano program stowarzyszeniowy na lata 2014–2016, jak również określano nowe priorytety współpracy na lata 2017–2020. Wprowadzono w nim rozróżnienie między priorytetami krótkoterminowymi (które należy zrealizować do końca 2018 r. lub poczynić do tego czasu znaczne postępy w ich zakresie) a priorytetami średnioterminowymi (które należy zrealizować do końca 2020 r. lub poczynić do tego czasu znaczne postępy w ich zakresie).

Fakt, że w programie stowarzyszeniowym skupiono się na ograniczonej liczbie priorytetów, nie wpływa na zakres ani mandat obecnego dialogu prowadzonego w ramach innych stosownych umów lub w ramach wielostronnego procesu Partnerstwa Wschodniego. Nie przesądza też o wypełnianiu zobowiązań podjętych w ramach układu o stowarzyszeniu / DCFTA od jego wejścia w życie dnia 1 lipca 2016 r.

Ponadto jednym z zasadniczych elementów, na których opiera się stowarzyszenie polityczne i integracja gospodarcza Gruzji z Unią Europejską, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu, jest wejście w życie w dniu 28 marca 2017 r. zwolnienia z obowiązku wizowego obywateli Gruzji posiadających paszport biometryczny i podróżujących do państw Schengen⁽¹⁾, mające w istotny sposób, w bezpiecznych i dobrze zarządzanych warunkach, wzmocnić mobilność i kontakty międzyludzkie między obiema Stronami. UE odnotowuje, że Gruzja spełniła wszystkie wymagane kryteria określone w planie działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego, w wyniku czego Komisja przyjęła w dniu 18 grudnia 2015 r. czwarte i ostatnie sprawozdanie z postępu prac. Celem niniejszego zaktualizowanego programu stowarzyszeniowego jest również śledzenie i dalsze wspieranie trwałych wyników we wszystkich dziedzinach powiązanych z planem działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego, a przez to zapewnienie stałego spełniania wszystkich kryteriów tego planu działania zgodnie z wymogami zmienionego mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego.

1. Zasady, instrumenty i zasoby służące realizacji programu stowarzyszeniowego

Program stowarzyszeniowy będzie realizowany zgodnie z następującymi wspólnymi zasadami:

- działania podejmowane w ramach programu stowarzyszeniowego należy realizować, w pełni przestrzegając układu o stowarzyszeniu obejmującego pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu (DCFTA), w tym zapisów preambuły;
- priorytety programu stowarzyszeniowego uzupełniają zobowiązania UE i Gruzji do pełnego wykonania postanowień układu o stowarzyszeniu UE–Gruzja teraz, gdy w pełni wszedł on w życie;
- program stowarzyszeniowy powinien być realizowany z pełnym poszanowaniem zasad przejrzystości, rozliczalności i inkluzywności;
- program stowarzyszeniowy zakłada zaangażowanie obu Stron w jego realizację;
- program stowarzyszeniowy ma na celu osiągnięcie wymiernych i określonych rezultatów poprzez stopniowe wdrażanie praktycznych środków;
- Strony uznają, jak ważne jest wspieranie uzgodnionych priorytetów poprzez odpowiednie i wystarczające środki polityczne, techniczne i finansowe; oraz
- realizacja programu stowarzyszeniowego będzie co roku przedmiotem sprawozdawczości, monitorowania i oceny. Przeprowadzany będzie przegląd postępów, m.in. w kontekście struktur instytucjonalnych ustanowionych na mocy układu o stowarzyszeniu. Także społeczeństwo obywatelskie będzie zachęcane do skupienia działań w zakresie monitorowania na programie stowarzyszeniowym;

(¹) Zwolnienie z obowiązku wizowego odnosi się do następujących państw członkowskich UE:

- państwa członkowskie UE należące do strefy Schengen: Austria, Belgia, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry i Włochy;
- państwa członkowskie UE, które jeszcze nie stosują w pełni dorobku Schengen (niebędące jeszcze częścią strefy Schengen bez granic wewnętrznych): Bułgaria, Chorwacja, Cypr i Rumunia.

- Unia Europejska będzie wspierać Gruzję w realizacji celów i priorytetów określonych w programie stowarzyszeniowym. Będzie to czynić, korzystając z wszelkich dostępnych źródeł unijnego wsparcia, jak również wiedzy fachowej i doradztwa, najlepszych praktyk, know-how, poprzez wymianę informacji, wsparcie na rzecz budowania zdolności, wzmocnienie instytucjonalne, a także rozwijanie nowych instrumentów pomocowych. Podkreśla, że pomoc UE jest związana ze wspólnie uzgodnionymi warunkami dotyczącymi postępu reform. Będzie również zachęcać do koordynacji wsparcia pochodzącego od innych partnerów Gruzji i dążyć do jej zapewnienia. Dostępne będą również odpowiednie instrumenty finansowe UE, by wspomóc realizację programu stowarzyszeniowego. Program nie jest jednak sam w sobie dokumentem programowania finansowego i nie zastępuje działań w zakresie programowania lub formułowania podejmowanych przez Stronę.

Wsparcie unijne będzie udzielane w kontekście ogólnych priorytetów w zakresie pomocy na rzecz Gruzji, jak określono w jednolitych ramach wsparcia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI) oraz w wielopaństwowym programowaniu na mocy ENI, i będzie stanowić element całościowego finansowania udostępnianego Gruzji, z pełnym poszanowaniem odpowiednich przepisów i procedur wykonawczych dotyczących pomocy zewnętrznej UE oraz z uwzględnieniem priorytetów wynikających z programu stowarzyszeniowego.

Niniejszy program stowarzyszeniowy będzie miał zastosowanie przez wstępny okres – od momentu jego przyjęcia do końca 2020 r. – który może zostać przedłużony za porozumieniem Stron. Program ten może w razie konieczności zostać zmieniony lub zaktualizowany w dowolnym momencie za zgodą Rady Stowarzyszenia UE–Gruzja.

2. Priorytety programu stowarzyszeniowego

2.1 Kluczowe priorytety działań

UE i Gruzja uznają wdrażanie układu o stowarzyszeniu i programu stowarzyszeniowego za jeden z głównych priorytetów służący umocnieniu i propagowaniu wspólnych wartości i zasad, zgodnie z deklaracjami obu stron.

Gruzja od czasu podpisania układu o stowarzyszeniu podjęła znaczące kroki i przeprowadziła istotne reformy, by zapewnić jego skuteczne wdrożenie. UE odnotowuje postępy poczynione przez Gruzję na drodze do pogłębionego stowarzyszenia politycznego i integracji gospodarczej z UE.

UE potwierdza swoje zdecydowane poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej Gruzji w granicach uznanych przez społeczność międzynarodową, w tym swoją politykę nieuznawania i zaangażowania w Gruzji, a także swoje zdecydowane przywiązanie do idei pokoju, stabilności i rozwiązania konfliktu w Gruzji. Ponadto uznając, że Gruzja daje przykład państwowej i społecznej odporności i odgrywa przewodnią rolę w regionie jako dostatnia, pokojowa i stabilna demokracja, UE jest gotowa intensywniej współpracować z nią w kwestiach bezpieczeństwa, by realizować swoje strategiczne priorytety w sąsiedztwie, jak podkreślono w globalnej strategii UE.

W tym kontekście priorytetem powinny być następujące reformy:

W dziedzinie wzmocnienia instytucji i dobrych rządów:

1) Niezawisłość sądownictwa i organów ścigania

Dalsza reforma wymiaru sprawiedliwości, w szczególności zapewnienie pełnej niezawisłości sędziów oraz zwiększenie odpowiedzialności, efektywności, bezstronności, uczciwości i profesjonalizmu systemu wymiaru sprawiedliwości poprzez wprowadzenie kluczowych reform, dotyczących m.in.: Najwyższej Rady Sprawiedliwości, prokuratury, przejrzystej rekrutacji opartej na kryteriach merytorycznych, odpowiedzialności sądownictwa, szkolenia sędziów, struktury instytucjonalnej sądów, skutecznego elektronicznego systemu zarządzania sprawami, pomocy prawnej i usług prawnych, wymiaru sprawiedliwości w sprawach handlowych oraz alternatywnych metod rozwiązywania sporów. Dalsze zwiększenie odpowiedzialności organów ścigania oraz nasilenie demokratycznego nadzoru nad nimi; organy te powinny być wolne od wszelkich nadmiernych ingerencji. Kontynuowanie reformy gruzińskiego kodeksu karnego w celu zliberalizowania i zmodernizowania prawa oraz zapewnienie jego pełnej zgodności z odnośnymi normami międzynarodowymi.

2) Reforma administracji publicznej i poprawa usług publicznych oraz walka z korupcją

Realizacja reformy administracji publicznej zgodnie z zasadami administracji publicznej i nowo przyjętą ustawą o służbie cywilnej ze szczególnym naciskiem na monitorowanie jej wykonania i promowanie odpowiedzialnego, efektywnego, skutecznego i przejrzystego systemu zatrudniania, awansowania i zwalniania w administracji publicznej oraz na budowanie merytokratycznej i profesjonalnej służby cywilnej, specjalistyczne, dostosowane do potrzeb szkolenie urzędników służby cywilnej pracujących we wszystkich sektorach administracji publicznej, agencjach oraz przedsiębiorstwach państwowych, świadczenie wysokiej jakości usług publicznych oraz poprawę zarządzania finansami publicznymi. Zapewnienie skutecznego wprowadzenia w życie krajowej strategii antykorupcyjnej i planu działania w zakresie zapobiegania, wykrywania i zwalczania korupcji, w szczególności w odniesieniu do złożonych spraw korupcyjnych, a także faktyczne weryfikowanie deklaracji dochodów i aktywów wszystkich odnośnych urzędników.

3) Prawa człowieka i podstawowe wolności

Kontynuacja skutecznego wdrażania ustawy antidyskryminacyjnej, strategii w zakresie praw człowieka i krajowego planu działania na rzecz praw człowieka oraz wzmacnianie pluralizmu, przejrzystości i niezależności mediów; wprowadzenie niezależnego mechanizmu dochodzeniowego w przypadku zarzutów dotyczących niewłaściwego traktowania przez organy ścigania; wzmocnienie równouprawnienia płci i zapewnienie równego traktowania w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym; a także skupienie się na środkach ochrony dzieci przed wszelkimi formami przemocy. Kontynuowanie reform na rzecz zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych.

W dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

4) Pokojowe rozwiązywanie konfliktów

Utrzymanie skutecznej współpracy między UE a Gruzją na rzecz rozwiązywania konfliktu w ramach uzgodnionych formatów; zintensyfikowanie skutecznej współpracy i koordynacji między UE a Gruzją w zakresie rozwiązywania konfliktów; dalsze konstruktywne uczestnictwo w międzynarodowych rozmowach w Genewie, którym współprzewodniczą UE, ONZ i OBWE, oraz zapewnienie im wsparcia; korzystanie z dobrych usług misji EUMM Georgia z myślą o przyczynieniu się do stabilności, normalizacji sytuacji i budowania zaufania; podejmowanie odpowiednich działań w celu wspierania handlu, swobodnego przepływu i więzi gospodarczych po obu stronach granic administracyjnych, w tym przegląd ustawodawstwa; sprzyjanie kontaktom międzyludzkim, budowie zaufania i pojednaniu.

5) Intensywniejsza współpraca w dziedzinie polityki bezpieczeństwa i obrony

Pogłębienie dwustronnego dialogu na temat kwestii bezpieczeństwa i obrony, by zająć się problemami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym terroryzmem, międzynarodową przestępczością zorganizowaną itp., a także by ukierunkować dalszą współpracę; ułatwienie udziału Gruzji w prowadzonych przez UE operacjach zarządzania kryzysowego, a także w szkoleniach i konsultacjach związanych ze wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony; uruchomienie różnych unijnych narzędzi służących wsparciu odporności i budowania zdolności w Gruzji w celu przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym.

W dziedzinie rozwoju gospodarczego i możliwości rynkowych

6) Poprawa otoczenia biznesu i zarządzania inwestycjami

Wprowadzenie w życie strategii dotyczącej MŚP oraz odnośnego planu działania na lata 2016–2017, jak również kolejnych planów działania; dalsze ulepszanie ram regulacyjnych i warunków prowadzenia działalności oraz zwiększanie wsparcia dla MŚP; usprawnienie dialogu między sektorem publicznym i prywatnym w celu wskazania najważniejszych obszarów sektora prywatnego, w których konieczne jest wsparcie na rzecz strukturalnych reform gospodarczych. Wsparcie reformy infrastruktury sektora finansowego; utworzenie systemu gwarantowania depozytów, reforma sektora bankowego i przepisy regulujące ten sektor, udoskonalenie rejestrów kredytów/zabezpieczeń, poprawa sprawozdawczości finansowej i audytu finansowego, środki umożliwiające rozwój rynków kapitałowych, takie jak mikrokredyty, leasing, faktoring i ubezpieczenia, wprowadzenie alternatywnych mechanizmów rozwiązywania sporów w odniesieniu do sporów handlowych i egzekwowania umów.

7) Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich

Realizacja gruzińskiej strategii rozwoju obszarów wiejskich na lata 2017–2020; wspieranie rozwoju wydajnych łańcuchów wartości, poprawa zatrudnienia na obszarach wiejskich oraz wspieranie MŚP w celu zwiększenia ich konkurencyjności w wybranych sektorach o wysokim potencjale eksportowym.

8) Reformy związane z handlem oraz środki sanitarne i fitosanitarne

Wdrożenie strategii dotyczącej barier technicznych w handlu; rozwój infrastruktury związanej z zarządzaniem normami, przepisami technicznymi, metrologią, nadzorem rynku, akredytacją oraz procedurami oceny zgodności; wdrożenie strategii nadzoru rynku; dalsze usprawnienia w obszarze statystyk handlowych; wdrożenie strategicznych ram współpracy celnej. zbliżenie przepisów dotyczących egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne oraz zapewnienie poszanowania klauzuli zawieszającej w odniesieniu do obowiązujących cel przywozowych.

Wdrożenie programu i strategii zbliżenia w zakresie bezpieczeństwa żywności, w szczególności kodeksu bezpieczeństwa żywności, oraz zapewnienie stopniowego przyjmowania krajowych horyzontalnych przepisów wykonawczych; zapewnienie weterynaryjnych kontroli fitosanitarnych oraz kontroli bezpieczeństwa żywności w punktach kontroli granicznej; wspieranie systemu wczesnego ostrzegania w zakresie żywności i pasz, zdrowia zwierząt i zdrowia roślin oraz zwiększenie możliwości laboratoryjnych na potrzeby środków sanitarnych i fitosanitarnych.

W dziedzinie sieci połączeń, efektywności energetycznej, środowiska i działania w dziedzinie klimatu:

9) Bezpieczeństwo energetyczne i efektywność energetyczna

Wspieranie terminowego wykonania zobowiązań wynikających z oficjalnego przystąpienia Gruzji do Wspólnoty Energetycznej, w szczególności za pomocą reform regulacyjnych oraz inwestycji w bezpieczeństwo energetyczne i efektywność energetyczną, w tym wzmocnienie mandatu, zdolności i niezależności organu regulacji energetyki; wzmocnienie sieci infrastruktury energetycznej oraz odnośnych połączeń międzysystemowych, a także poprawa przejrzystości i funkcjonowania rynku energii elektrycznej i gazu.

10) Transport

Rozwijanie infrastruktury o istotnym znaczeniu gospodarczym, w tym poprzez dalsze wdrażanie projektów w zakresie rozwoju sieci bazowej TEN-T.

11) Środowisko i działanie w dziedzinie klimatu

Lepsze zbliżenie do dorobku prawnego UE w dziedzinie zarządzania w zakresie środowiska poprzez przyjęcie i wdrożenie nowych przepisów dotyczących oceny oddziaływania na środowisko, strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz odpowiedzialności za szkody w środowisku, poprzez zapewnienie publicznego dostępu do danych środowiskowych i udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym, poprzez włączenie w ten proces wszystkich zainteresowanych podmiotów, jak również poprzez uwzględnienie kwestii środowiskowych w innych dziedzinach polityki i usprawnienie wymiany informacji na temat środowiska. Zakończenie prac nad strategią rozwoju niskoemisyjnego. Rozpoczęcie wdrażania nowego globalnego porozumienia w sprawie zmiany klimatu (porozumienia paryskiego).

W dziedzinie mobilności i kontaktów międzyludzkich

12) Migracja, azyl i zarządzanie granicami

Zapewnienie stałego przestrzegania wszystkich kryteriów określonych w planie działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego zgodnie z wymogami zmienionego mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego; skuteczne wprowadzenie w życie partnerstwa na rzecz mobilności UE–Gruzja, gruzińskiej strategii migracyjnej na lata 2016–2020 oraz strategii zintegrowanego zarządzania granicami na lata 2014–2018 i towarzyszących im planów działania.

13) Edukacja, zatrudnienie, badania, innowacje i młodzież

Poprawa ogólnych wyników w zakresie edukacji i badań poprzez przeprowadzenie kompleksowej reformy w tej dziedzinie, a także opracowanie strategicznego podejścia do zatrudnienia oraz kształcenia i szkolenia zawodowego; określenie wizji i opracowanie strategii wspierania gruzińskiego systemu nauki, technologii i innowacji, w tym gruzińskiej polityki innowacyjności; wdrożenie podstawowych praw pracowniczych.

2.2 Demokracja, prawa człowieka, dobre rządy i wzmocnienie instytucji

Dialog polityczny i współpraca na rzecz reform w ramach niniejszego programu stowarzyszeniowego mają na celu dalsze wzmocnienie poszanowania zasad demokracji, takich jak pluralizm polityczny, inkluzywny proces decyzyjny oraz podział władzy i współpraca z opozycją, praworządności i dobrego rządzenia, praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw osób należących do mniejszości zgodnie z zapisami głównych konwencji ONZ i Rady Europy oraz powiązanych z nimi protokołów, a także przyczynienie się do konsolidacji krajowych reform politycznych, w szczególności poprzez zbliżenie do dorobku prawnego UE.

Dialog i współpraca będą obejmowały następujące obszary:

(i) Zwiększenie stabilności, niezależności i skuteczności instytucji gwarantujących demokrację, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka, w szczególności poprzez:

- Dalsze zapewnianie demokratycznego przebiegu wyborów, także wyborów lokalnych w październiku 2017 r., poprzez wyeliminowanie w ramach cyklu wyborczego utrzymujących się uchybień w przepisach i administracji wyborczej wskazanych przez międzyagencyjną grupę zadaniową ds. wolnych i sprawiedliwych wyborów (IATF) oraz Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) / Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR), w szczególności uchybień wskazanych w zaleceniach misji obserwacji wyborów z ramienia ODIHR sformułowanych w sprawozdaniu przygotowywanym po wyborach parlamentarnych w 2016 r.

- Dalsze dbanie o to, by zmiany legislacyjne mające wpływ na kluczowe elementy praworządności, takie jak niezależność władzy sędziowskiej, podlegały kompleksowym konsultacjom w kraju oraz, w zależności od przypadku, z utworzoną przez Radę Europy Komisją Wenecką, w celu zapewnienia, by nowe przepisy przetrwały próbę czasu i spełniały normy europejskie, zwłaszcza jeśli chodzi o planowane zmiany konstytucji Gruzji, w którym to przypadku współpraca Komisji Weneckiej i gruzińskiej Komisji Konstytucyjnej ma zasadnicze znaczenie.
 - Dalsza poprawa równowagi między różnymi organami administracji rządowej oraz zwiększenie zdolności parlamentu w zakresie sprawowania funkcji nadzorczej i ustawodawczej.
- (ii) **Dalsza reforma wymiaru sprawiedliwości, w szczególności zapewnienie pełnej niezawisłości sędziów oraz zwiększenie odpowiedzialności, efektywności, bezstronności i profesjonalizmu systemu wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, wolnych od wszelkich nadmiernych ingerencji; kontynuacja walki z korupcją:**

Wymiar sprawiedliwości

Priorytety krótkoterminowe

- Opracowanie i stopniowe wprowadzenie w życie strategii w zakresie sądownictwa oraz odnośnego planu działania, obejmujących m.in. poprawę polityki i praktyki w zakresie powoływania, awansowania i szkolenia sędziów, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dotyczących praw człowieka, oraz zapewnienie odpowiednich zasobów gwarantujących właściwe kompetencje sędziowskie. Dalsze promowanie niezależności Wyższej Szkoły Sprawiedliwości, zwłaszcza poprzez zwiększenie jej zdolności.
- W szczególności zwiększenie skuteczności Najwyższej Rady Sprawiedliwości, m.in. poprzez zagwarantowanie jej niezależności i odpowiedzialności.
- Udoskonalenie systemu gwarantującego odpowiedzialność sądownictwa poprzez wdrożenie jasnych, wyczerpujących i skutecznie egzekwowanych zasad dyscyplinarnych, a także zagwarantowanie profesjonalizmu i uczciwości sędziów.
- Poprawa struktury instytucjonalnej sądów powszechnych, w razie potrzeby poprzez wprowadzenie wyspecjalizowanych izb i składów, oraz ograniczenie liczby zaległych spraw w wydziałach cywilnych sądów powszechnych.
- Opracowanie elektronicznego systemu przydzielania spraw oraz udoskonalenie programu elektronicznego zarządzania sprawami w celu zwiększenia zaufania do wymiaru sprawiedliwości.
- Dalsze reformowanie prokuratury mające na celu zapewnienie niezależności prac prokuratury od wszelkich nadmiernych wpływów oraz zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności.
- Kontynuowanie reformy kodeksu karnego w celu liberalizacji kar i unowocześnienia przepisów prawa oraz zapewnienia ich pełnej zgodności z odnośnymi normami unijnymi i międzynarodowymi.
- Dalsze udoskonalanie ram legislacyjnych i instytucjonalnych umożliwiających świadczenie wysokiej jakości bezpłatnej pomocy prawnej i odpłatnych usług prawnych.
- Dalsze zapewnianie prawa do rzetelnego procesu sądowego, dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz praw procesowych w postępowaniach karnych zgodnie z zobowiązaniami Gruzji wynikającymi z europejskiej konwencji praw człowieka, orzecznictwa Trybunału i innych stosownych konwencji Rady Europy poprzez pełne:
 - zagwarantowanie praw procesowych osób oskarżonych w postępowaniach karnych;
 - zagwarantowanie ofiarom przestępstw – w tym przestępstw z nienawiści – praw w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, ochrony, wsparcia i odszkodowania.
- Wprowadzenie sprawiedliwych i efektywnych oraz bardziej powszechnie stosowanych alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów.
- Stosowanie podejścia opartego na rehabilitacji i resocjalizacji w ramach systemu penitencjarnego i probacyjnego oraz szerszym kontekście, w celu zapobiegania ponownemu popełnianiu przestępstw oraz w celu utrzymania właściwej równowagi pomiędzy zapewnianiem porządku publicznego i bezpieczeństwa a gwarantowaniem ochrony praw człowieka.

Priorytety średnioterminowe

- Modernizacja przepisów w obszarze prawa handlowego, cywilnego i administracyjnego zgodnie z krajowymi strategiami i dorobkiem prawnym UE.
- Zapewnienie powszechnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości dzięki odpowiednio finansowanej służbie pomocy prawnej.

Egzekwowanie prawa

Priorytety krótkoterminowe

- Zwiększenie rozliczalności organów ścigania oraz demokratycznego nadzoru nad tymi organami. Potrzebny będzie profesjonalny i skuteczny mechanizm rzetelnego rozpatrywania skarg dotyczących policji. Należy rozważyć podjęcie dalszych środków sprzyjających prowadzeniu niezależnych i skutecznych dochodzeń w przypadku skarg dotyczących urzędników zajmujących się egzekwowaniem prawa. Niezbędne jest zapewnienie kompleksowego szkolenia zawodowego funkcjonariuszy organów ścigania w zakresie norm etycznych i praw człowieka zagwarantowanych przez europejską konwencję praw człowieka.
- Dalsze rozszerzenie stosowania rozwiązań alternatywnych wobec kary pozbawienia wolności poprzez wprowadzenie nowych kar nieizolacyjnych i zwiększenie zdolności służby probacyjnej.

Walka z korupcją, reforma administracji publicznej i służba publiczna

Priorytety krótkoterminowe

- Dalsze zwalczanie korupcji oraz zapewnienie skutecznego wdrożenia stosownych międzynarodowych instrumentów prawnych, np. Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji, Prawnokarnej konwencji o korupcji i Protokołu dodatkowego do tej konwencji, a także zaleceń działającej przy Radzie Europy Grupy Państw Przeciwko Korupcji (GRECO) oraz zaleceń sieci antykorupcyjnej Europy Wschodniej i Azji Centralnej przy OECD.
- Zwiększenie prawa obywateli do informacji, będącego jednym z kluczowych środków skutecznego zapobiegania korupcji.
- Dalsze wzmacnianie zdolności istniejących organów odpowiedzialnych za nadzór, audyt i dochodzenia finansowe.
- Dalsze stosowanie pluralistycznego modelu kształtowania polityki przy udziale obywateli oraz z wykorzystaniem dialogu pomiędzy społeczeństwem obywatelskim a organami krajowymi i lokalnymi.
- Wzmocnienie zdolności parlamentu w zakresie sprawowania nadzoru – poprzez zwiększenie zdolności komisji sektorowych.
- Dalsze wdrażanie planu reformy administracji publicznej oraz poprawa koordynacji, monitorowania i sprawozdawczości odnośnie do tego planu i związanych z nim strategii, zarówno na szczeblu politycznym, jak i administracyjnym.
- Wdrożenie nowych ram prawnych dotyczących służby cywilnej w celu zapewnienia, by służba ta stała się bardziej profesjonalna i merytokratyczna.

Priorytety średnioterminowe

- Dalsze zapewnianie skutecznego wprowadzenia w życie krajowej strategii antykorupcyjnej i odnośnego planu działania w zakresie zapobiegania korupcji oraz jej wykrywania i zwalczania, zwłaszcza złożonych przypadków korupcji.
 - Dalsze zapewnianie prowadzenia skutecznych dochodzeń w sprawach dotyczących domniemanych przypadków korupcji oraz stworzenie skutecznego systemu zapobiegania powstawaniu konfliktu interesów.
 - Aktualizacja planu reformy administracji publicznej i związanych z nim strategii, zgodnie z zasadami administracji publicznej.
 - Promowanie odpowiedzialnej, efektywnej, skutecznej i przejrzystej administracji publicznej oraz budowanie merytokratycznej i profesjonalnej służby cywilnej.
 - Wzmocnienie rządów i reformy administracji publicznej na szczeblu lokalnym zgodnie z normami europejskimi.
- (iii) **Zapewnienie poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności poprzez kompleksową współpracę w zakresie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, między innymi zgodnie ze sprawozdaniem Thomasa Hammarberga pt. „Georgia in Transition” (Gruzja w okresie przejściowym). Współpraca ta będzie w szczególności obejmować:**

Priorytety krótkoterminowe

- Aktywne wdrażanie krajowej strategii w zakresie praw człowieka oraz odnośnego planu działania, w tym szczegółowych zaleceń organów ONZ, OBWE / ODIHR, Rady Europy / Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) oraz międzynarodowych organizacji praw człowieka, szczególnie poprzez wprowadzenie w życie polityki antydyskryminacyjnej, chronienie mniejszości i życia prywatnego oraz zapewnienie wolności religii.

- Dalsze wprowadzanie w życie ustawy antidyskryminacyjnej w celu zapewnienia skutecznej ochrony przed dyskryminacją.
- Podjęcie działań zmierzających do podpisania, ratyfikacji i transpozycji do prawa krajowego stosownych instrumentów Rady Europy służących walce z dyskryminacją, w tym Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (tzw. konwencji stambulskiej), a także służących wprowadzeniu do prawa krajowego przyjętej na forum ONZ Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.
- Zwiększenie dostępu do usług dotyczących zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz do informacji i profilaktyki w tym zakresie, a także dalsze zwalczanie szkodliwych praktyk stosowanych wobec kobiet, w tym okaleczania narządów płciowych i innych form poniżającego traktowania, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Priorytety średniookresowe

- Utrzymanie skutecznych przedsądowych i pozasądowych mechanizmów rozstrzygania sporów i mechanizmów ochrony praw człowieka.
- Dalsze rozpowszechnianie i pogłębianie wiedzy o prawach człowieka i niedyskryminacji w sądownictwie, organach ścigania i administracji, m.in. za pomocą odnośnych szkoleń.
- Dalsze wzmacnianie pluralizmu, przejrzystości i niezależności mediów zgodnie z zaleceniami Rady Europy.
- Uwzględnienie zaleceń Biura obrońcy Publicznego (PDO) w kształtowaniu polityki oraz wzmocnienie biura i zapewnienie mu odpowiednich zasobów. Prowadzenie współpracy z Biurem Obrońcy Publicznego dotyczącej jego zaleceń odnoszących się do przypadków dyskryminacji oraz zapewnienie skutecznego funkcjonowania mechanizmu instytucjonalnego przewidzianego w ustawie antidyskryminacyjnej, m.in. poprzez wprowadzenie zmian w ustawodawstwie.
- Dalsze budowanie zdolności komisji parlamentarnej ds. praw człowieka i integracji obywatelskiej w zakresie monitorowania, także w odniesieniu do kwestii prawnych dotyczących realizacji strategii i planu działania w zakresie praw człowieka.
- Współpraca z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i właściwymi partnerami społecznymi (związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców) jako zainteresowanymi stronami i obserwatorami w dziedzinach priorytetowo traktowanych w układzie o stowarzyszeniu UE–Gruzja, w tym w dziedzinie prawa pracy, ochrony prywatności, praw osób należących do mniejszości i innych grup szczególnie wrażliwych oraz wolności mediów.
- Zapewnienie przestrzegania stałych postanowień Rady Europy w zakresie Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych.

Niewłaściwe traktowanie i tortury

Priorytety krótkoterminowe

- Przyjęcie planu dotyczącego przeciwdziałania torturom na lata 2017–2018, a także stałe podejmowanie dalszych środków w celu zwalczania niewłaściwego traktowania i tortur oraz wzmoczenie wysiłków służących zwalczaniu bezkarności.
- Zapewnienie gruntownych, przejrzystych i niezależnych dochodzeń dotyczących wszelkich domniemyanych przypadków stosowania tortur i niewłaściwego traktowania w systemie penitencjarnym, obiektach policyjnych, wojskowych i innych obiektach zamkniętych poprzez wprowadzenie niezależnego mechanizmu dochodzeniowego stosowanego w sytuacji domniemanego niewłaściwego traktowania przez organy ścigania.
- Dalsze wspieranie i stosowanie krajowego mechanizmu prewencji zapewnianego przez Biuro Obrońcy Publicznego z myślą o skutecznym funkcjonowaniu tego mechanizmu mającego zapobiegać nadużyciom.

Priorytety średnioterminowe

- Ciągłe starania na rzecz poprawy systemu opieki zdrowotnej w zakładach karnych oraz dostępu więźniów do opieki zdrowotnej, w tym do usług dotyczących zdrowia psychicznego; budowanie zdolności pracowników służby zdrowia pracujących w zakładach zamkniętych (lub na rzecz takich zakładów) oraz przyznanie im uprawnień w zakresie przekazywania doniesień i zgłoszeń o niewłaściwym traktowaniu.
- Dalsze wzmacnianie skutecznego wewnętrznego i zewnętrznego monitorowania systemu penitencjarnego, obiektów policyjnych, wojskowych i innych obiektów zamkniętych pod kątem wczesnego wykrywania nadużyć i niewłaściwego traktowania oraz zapobiegania tym zjawiskom.

*Równe traktowanie*Priorytety krótkoterminowe

- Wzmocnienie równouprawnienia płci i zapewnienie równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz osób należących do mniejszości bez względu na religię lub przekonania, pochodzenie etniczne lub narodowe, rasę, płeć, język, orientację seksualną, tożsamość płciową, zdolności czy inne elementy w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym.
- Podjęcie dalszych środków na rzecz lepszego wdrażania ustawodawstwa dotyczącego przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć, w tym podnoszenie świadomości ogółu społeczeństwa i określonych grup zawodowych, takich jak policja, w szczególności na obszarach wiejskich i obszarach zamieszkiwanych przez mniejszości. Zwiększenie dostępu ofiar do usług doradczych i schronisk.

Priorytety średnioterminowe

- Zbliżenie do standardów europejskich w zakresie przepisów o zdrowiu i bezpieczeństwie, o ochronie macierzyństwa oraz o łączeniu obowiązków rodzicielskich i zawodowych, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu.
- Podejmowanie aktywnych działań, by zwiększyć reprezentację kobiet w forach podejmujących decyzje polityczne.

*Prawa dzieci*Priorytety krótkoterminowe

- Zapewnienie odpowiednich zasobów i wzmocnienie roli Biura Obroncy Publicznego, aby mógł podejmować dalsze działania w charakterze rzecznika praw dziecka, m.in. aby monitorował w trybie rocznym sytuację we właściwych instytucjach, w tym w ośrodkach opieki dziennej.
- Skupienie się na środkach ochrony dzieci przed wszelkimi formami przemocy.

Priorytety średnioterminowe

- Wzmocnienie środków służących zajęciu się potrzebami dzieci wymagających szczególnej troski (w tym dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ulicy) poprzez udoskonalenie i rozbudowę mechanizmów ochrony socjalnej, jak też poprzez wspieranie terytorialnego dostępu do programów habilitacji i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych, oraz podjęcie dalszych działań mających na celu wyeliminowanie pracy dzieci.
- Kontynuowanie reformy wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich.
- Dalsze działania na rzecz deinstytucjonalizacji w odniesieniu do dzieci.

*Prawa związkowe i podstawowe normy pracy*Priorytety krótkoterminowe

- Przyjęcie ram prawnych określających funkcje nadzorcze systemu inspekcji pracy w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wyeliminowanie przepisów ograniczających uprawnienia inspektorów, stosownie do norm Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP).

Priorytety średnioterminowe

- Wdrożenie kodeksu pracy (przyjętego w czerwcu 2013 r.) oraz dalsze dostosowanie tego kodeksu i innych właściwych przepisów do norm MOP. Wsparcie nowego kodeksu pracy procedurami rozwiązywania sporów zbiorowych i wypracowanie kultury negocjacji poprzez zatwierdzenie wykazu mediatorów.
- Dalsze prace nad utworzeniem skutecznego systemu inspekcji pracy wyposażonego w odpowiednie kompetencje i zdolności w zakresie przeprowadzania inspekcji dowolnych warunków i stosunków pracy zgodnie z normami MOP.
- Zapewnienie skutecznego funkcjonowania trójstronnej komisji ds. partnerstwa społecznego oraz dalsza poprawa dialogu społecznego dzięki współpracy z MOP.

2.3 Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

Dialog i współpraca w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) mają za cel stopniową konwergencję, w tym w zakresie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), i będą dotyczyć w szczególności zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego, stabilności regionalnej, rozbrojenia, nieprolifracji, kontroli zbrojeń i kontroli wywozu broni. Współpraca będzie się opierać na wspólnych wartościach i wzajemnych interesach, a jej celem będzie zwiększenie zbieżności i skuteczności polityki, przy wykorzystaniu forów dwustronnych, międzynarodowych i regionalnych.

Priorytety krótkoterminowe

- Dalsza współpraca w zakresie częstszego przyłączania się Gruzji do oświadczeń UE w dziedzinie WPZiB.
- Dalsza współpraca w zakresie przyłączania się do autonomicznych sankcji UE.
- Dalsza współpraca w zakresie komunikacji strategicznej dotyczącej kwestii związanych z integracją z UE.
- Zacieśnienie praktycznej współpracy w zakresie zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego poprzez ułatwienie udziału Gruzji w prowadzonych przez UE cywilnych i wojskowych operacjach zarządzania kryzysowego oraz w działaniach konsultacyjnych i szkoleniowych w obszarze WPBiO – na podstawie umowy w sprawie ram udziału podpisanej w listopadzie 2013 r. i w ramach wielostronnego panelu Partnerstwa Wschodniego ds. WPBiO.
- Promowanie i ułatwianie udziału Gruzji w działaniach szkoleniowych i konsultacyjnych związanych z WPBiO (w ramach regularnych konsultacji dwustronnych i w ramach wielostronnego panelu Partnerstwa Wschodniego ds. WPBiO).
- Ułatwienie Gruzji współpracy z unijnymi agencjami w sprawach dotyczących WPBiO.
- Promowanie współpracy regionalnej w kwestiach związanych z bezpieczeństwem, takich jak: lepsze zarządzanie granicami, zarządzanie migracjami, ochrona infrastruktury krytycznej, kontrola wywozu, działania w sytuacjach wyjątkowych, ochrona ludności, przeciwdziałanie przemytowi i nielegalnemu handlowi (np. materiałami biologicznymi i jądrowymi) oraz szkolenie odpowiedniego personelu, w szczególności za pośrednictwem zlokalizowanego w Gruzji centrum doskonałości ds. substancji chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych.

Priorytety średnioterminowe

- Wspólne zapewnianie warunków sprzyjających pragmatycznej współpracy oraz rozwijaniu dialogu i współdziałania politycznego w kwestiach regionalnych i międzynarodowych, między innymi w ramach Rady Europy i OBWE.
- Promowanie pokojowego rozwiązywania konfliktów oraz międzynarodowej stabilności i międzynarodowego bezpieczeństwa w oparciu o skuteczny multilateralizm.
- Zwiększenie inwestycji w odporność gruzińskiego państwa i społeczeństwa na zagrożenia hybrydowe oraz w ich zdolności w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom – dzięki włączeniu Gruzji w inicjatywę dotyczącą budowania zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju, poprzez zapewnienie wsparcia instytucjonalnego, szkoleń oraz wyposażenia, które przyczynią się do poprawy skuteczności globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.
- Ułatwienie Gruzji współpracy z UE w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa w tym kraju.
- Wspólne promowanie poszanowania zasad suwerenności i integralności terytorialnej, nienaruszalności granic i niezależności, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych oraz aktem końcowym KBWE.

*Terroryzm, nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia oraz nielegalny eksport broni*Priorytety krótkoterminowe

- Prowadzenie współpracy i wnoszenie wkładu w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz środków jej przenoszenia poprzez pełne przestrzeganie istniejących zobowiązań Stron wynikających z międzynarodowych traktatów i umów o rozbrojeniu i nieprolifracji oraz innych odpowiednich zobowiązań międzynarodowych, jak również poprzez realizację takich zobowiązań na poziomie krajowym.

Priorytety średnioterminowe

- Współpraca na rzecz pogłębienia międzynarodowego konsensusu co do zwalczania terroryzmu z uwzględnieniem praw człowieka, w tym co do prawnej definicji aktów terrorystycznych, między innymi poprzez promowanie porozumienia w sprawie całościowej konwencji dotyczącej terroryzmu międzynarodowego.
- Współpraca w zakresie kontroli celnych opartych na analizie ryzyka zapewniających bezpieczeństwo i ochronę towarów będących przedmiotem importu, eksportu lub tranzytu.
- Zwalczanie nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, zgodnie z istniejącymi umowami międzynarodowymi i rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz zobowiązaniami wynikającymi z innych instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie w tej dziedzinie.

- Dalsza współpraca w dziedzinie kontroli wywozu broni konwencjonalnej, w świetle wspólnego stanowiska UE w sprawie kontroli wywozu technologii wojskowej i sprzętu wojskowego. Rozwijanie współpracy w zakresie zwalczania handlu bronią i niszczenia jej zapasów.
- Dalsze przyczynianie się do wdrażania Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) w ramach jego wszystkich trzech filarów, w sposób zrównoważony.

Pokojowe rozwiązywanie konfliktów

Priorytety krótkoterminowe

- Utrzymanie skutecznej współpracy między UE a Gruzją na rzecz rozwiązywania konfliktów w ramach uzgodnionych formatów, z uwzględnieniem konsultacji w celu stworzenia sposobów odpowiedniego zaangażowania gruzińskich regionów Abchazji i Cchinwali / Osetii Południowej w zacieśnianie stosunków UE–Gruzja.
- Zintensyfikowanie skutecznej współpracy i koordynacji między UE a Gruzją w zakresie rozwiązywania konfliktów, w tym poprzez regularny dialog polityczny.
- Dalsze konstruktywne uczestnictwo w międzynarodowych rozmowach w Genewie, którym współprzewodniczą UE, ONZ i OBWE, oraz zapewnienie wsparcia tym rozmowom.
- Pełne i skuteczne wykorzystanie dobrych usług Misji Obserwacyjnej UE w Gruzji w celu przyczynienia się do stabilności, normalizacji sytuacji – m.in. ułatwienia bezpiecznego i normalnego życia lokalnych społeczności po obu stronach granic administracyjnych – oraz do budowy zaufania, m.in. poprzez wykorzystanie mechanizmów zapobiegania incydentom i reagowania na nie oraz innych odpowiednich mechanizmów, środków lub ustaleń.
- Wspieranie wysiłków na rzecz pokojowego rozwiązywania konfliktów, w tym poprzez nawiązywanie kontaktów z ludnością w gruzińskich regionach Abchazji i Cchinwali / Osetii Południowej w świetle gruzińskiej polityki pojednania i zaangażowania oraz unijnej polityki nieuznawania i zaangażowania, będących podstawą współpracy UE–Gruzja.
- Prowadzenie współpracy w zakresie dzielenia się z ludnością po obu stronach granic administracyjnych korzyściami i możliwościami wynikającymi z procesu stowarzyszenia politycznego i integracji gospodarczej między UE a Gruzją, w tym z dialogu na rzecz systemu bezwizowego w przypadku pobytów krótkoterminowych w strefie Schengen.
- Podejmowanie odpowiednich kroków w celu wspierania handlu, swobody przemieszczania się oraz powiązań gospodarczych ponad granicami administracyjnymi, w tym przegląd ustawodawstwa, na przykład ustawy o terytoriach okupowanych. Współpraca w podejmowaniu środków na rzecz wspierania kontaktów międzyludzkich, budowania zaufania i na rzecz pojednania między społecznościami podzielonymi konfliktem.
- Podejmowanie dalszych kroków (w zakresie praw własności, zatrudnienia i ukierunkowanego wsparcia) w celu promowania trwałej integracji osób wewnętrznie przesiedlonych w społeczeństwie gruzińskim.

Priorytety średnioterminowe

- Kontynuowanie wspólnych wysiłków mających na celu zapewnienie pełnego wdrożenia sześciopunktowej umowy z dnia 12 sierpnia 2008 r. oraz jej późniejszych środków wykonawczych.
- Dalsze wspólne wysiłki i podejmowanie działań na rzecz istotnego międzynarodowego zaangażowania w Gruzji, w tym na rzecz pełnej realizacji mandatu Misji Obserwacyjnej Unii Europejskiej w Gruzji (EUMM Georgia).
- Dalsze prace na rzecz umożliwienia bezpiecznego, godnego i dobrowolnego powrotu osób wewnętrznie przesiedlonych i uchodźców do miejsc pochodzenia zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego.
- Podejmowanie działań prowadzących do trwałego rozwiązania konfliktu, bez uszczerbku dla istniejących formatów, w ramach których podnoszone są kwestie związane z konfliktami; pokojowe rozwiązywanie konfliktów będzie stanowiło jeden z głównych tematów w programie dialogu politycznego między Stronami, jak również dialogu z innymi odpowiednimi podmiotami międzynarodowymi.

Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK)

- Kontynuowanie współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym poprzez wdrażanie statutu rzymskiego i związanych z nim instrumentów przy należytych uwzględnieniu zachowania jego integralności. Kontynuowanie współpracy z MTK w odniesieniu do dochodzeń dotyczących konfliktu zbrojnego z sierpnia 2008 r.

2.4 Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo

Gruzja powinna niezmiennie spełniać wymogi określone w ramach czterech bloków zagadnień planu działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego z dnia 25 lutego 2013 r. Istotne dla utrzymania ruchu bezwizowego z UE jest przestrzeganie w sposób skuteczny, stały i zrównoważony wszystkich kryteriów zawartych we wspomnianym planie działania, w tym w bloku 3 (Porządek publiczny i bezpieczeństwo). W myśl zmienionego mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego ruch bezwizowy może zostać zawieszony, jeżeli przestaje być spełniony co najmniej jeden ze szczegółowych wymogów⁽¹⁾. W przypadku uzasadnionych obaw dotyczących spełnienia konkretnych kryteriów określonych w planie działania Gruzja przekaże Unii Europejskiej, na jej wniosek, stosowne informacje.

Strony będą współpracować w następujących dziedzinach:

Ochrona danych osobowych

Priorytety krótkoterminowe

- Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony danych osobowych zgodnie z normami europejskimi oraz podejmowanie praktycznych działań na rzecz zagwarantowania poszanowania prawa do ochrony danych osobowych, w tym w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Zapewnienie stosowania norm ochrony danych w sektorze publicznym i prywatnym.

Priorytety średnioterminowe

- Dalsze zwiększanie zdolności organów odpowiedzialnych za ochronę danych (inspektoratów) oraz kontrolowanie stosowania norm ochrony danych.
- Dalsze wdrażanie ram prawnych ochrony danych osobowych we wszystkich sektorach w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych zgodnie z europejskimi instrumentami i normami.
- Zbliżenie gruzińskich przepisów i praktyk dotyczących ochrony danych do najnowszych europejskich norm ochrony danych.

Migracja i azyl

Priorytety krótkoterminowe

- Zapewnienie, by jednolity system analizy migracji oraz analiza ryzyka migracji były w pełni operacyjne, a następnie informowanie o udoskonaleniach wprowadzanych w analizie danych migracyjnych i ocenie ryzyka.
- Rozwijanie mechanizmów walki z nieuregulowaną migracją oraz wspierania legalnej migracji, m.in. poprzez ciągłe ukierunkowane kampanie informacyjne na temat praw i obowiązków migrantów, przepisów regulujących ich dostęp do rynku pracy UE oraz odpowiedzialności z tytułu wszelkich naruszeń praw w ramach systemu bezwizowego.
- Informowanie o postępach w wycofywaniu z użycia gruzińskich paszportów niebiometrycznych zgodnie z planem działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego.

Priorytety średnioterminowe

- Skuteczne wdrażanie gruzińskiej strategii migracyjnej na lata 2016–2020 oraz towarzyszącego jej planu działania.
- Regularne aktualizowanie profilu migracyjnego Gruzji (przynajmniej co dwa lata).
- Dalsze skuteczne wdrażanie umowy o readmisji UE–Gruzja oraz zapewnienie płynnego przeniesienia działań centrów mobilności i działań reintegracyjnych do krajowego programu na rzecz reintegracji.
- Dalsze rozwijanie praktycznej współpracy w ramach partnerstwa na rzecz mobilności UE–Gruzja.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/371 z dnia 1 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz.U. L 61 z 8.3.2017, s. 1).

*Zarządzanie granicami*Priorytety średnioterminowe

- Skuteczne wdrażanie gruzińskiej krajowej strategii zintegrowanego zarządzania granicami na lata 2014–2018 oraz towarzyszącego jej planu działania.
- Utrzymanie wysokiej jakości kontroli granicznych i ochrony granic za pomocą systemu sprawozdawczości i zarządzania migracją na granicach (BMARS) oraz poprzez realizację projektu dotyczącego systemu zarządzania operacjami na granicach (BOMS).
- Poczynienie postępów w zakresie wytyczania granic państwowych z krajami sąsiadującymi.

*Walka z przestępczością zorganizowaną*Priorytety krótkoterminowe

- Sprawne wdrażanie krajowego planu działania na rzecz zwalczania handlu ludźmi na lata 2017–2018 oraz dalsze działania na rzecz rozwijania zdolności organów państwowych w zakresie proaktywnego wykrywania przypadków handlu ludźmi i efektywnego prowadzenia dochodzeń w tych sprawach.
- Monitorowanie skuteczności proaktywnego wykrywania przypadków handlu ludźmi i prowadzenia dochodzeń w tym zakresie oraz sporządzanie odnośnych sprawozdań.

Priorytety średnioterminowe

- Dalsze działania w obszarze zapobiegania przestępczości zorganizowanej i walki z nią.
- Dalsze rozwijanie – w celu skutecznego zajęcia się problemem przestępczości zorganizowanej – współpracy między państwami członkowskimi UE a gruzińskimi organami ścigania, wdrożenie umowy o współpracy z Europolem oraz kontynuowanie współpracy z CEPOL-em mającej na celu szkolenia w dziedzinie ścigania.
- Zacieśnienie współpracy w zakresie walki z cyberprzestępczością oraz zapewnienie odnośnym gruzińskim organom odpowiednich szkoleń w dziedzinie ścigania.

*Walka z niedozwolonymi środkami odurzającymi*Priorytety krótkoterminowe

- Wdrożenie krajowej strategii i planu działania w zakresie narkotyków na lata 2016–2018.

Priorytety średnioterminowe

- Dalsze zapewnianie wyważonego i zintegrowanego podejścia do zagadnień związanych z narkotykami w celu uporania się ze zdrowotnymi i społecznymi skutkami nadużywania takich środków, jak również zapewnienie bardziej skutecznego zapobiegania temu zjawisku oraz podejmowanie działań służących ograniczeniu podaży niedozwolonych środków odurzających, handlu nimi i popytu na nie.
- Kontynuowanie regularnego dialogu w kontekście dialogu o narkotykach prowadzonego w ramach Partnerstwa Wschodniego.
- Dalszy rozwój współpracy i wymiany informacji, m.in. poprzez optymalne wykorzystanie protokołu ustaleń zawartego przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii i gruzińskie Ministerstwo Sprawiedliwości.

*Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu*Priorytety krótkoterminowe

- Dostosowanie prawodawstwa gruzińskiego do czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy.
- Monitorowanie i sporządzanie sprawozdań w odniesieniu do liczby wydawanych nakazów zamrożenia i konfiskaty oraz szacowanej wartości zamrożonego lub skonfiskowanego mienia w celu zapewnienia skutecznego wdrożenia przez Gruzję ustawodawstwa dotyczącego konfiskaty mienia pochodzącego z działalności przestępczej.

Priorytety średnioterminowe

- Kontynuowanie wysiłków na rzecz dalszego rozwoju ram prawnych i instytucjonalnych dotyczących zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz walki z tymi zjawiskami, m.in. poprzez zbliżenie przepisów do ustawodawstwa unijnego we wspomnianych dziedzinach.

- Dalsze wdrażanie standardów ujętych w zaleceniach Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) dotyczących finansowania terroryzmu.
- Zacieśnienie współpracy operacyjnej w zakresie konfiskaty, odzyskiwania mienia i zarządzania nim poprzez skuteczną komunikację i wymianę najlepszych praktyk między gruzińskimi organami a unijnymi biurami ds. odzyskiwania mienia.

Współpraca w walce z terroryzmem

Priorytety średnioterminowe

- Pełne wykorzystanie umowy o współpracy operacyjnej między Gruzją a Europolem podpisanej w dniu 4 kwietnia, w celu wymiany informacji o organizacjach i grupach terrorystycznych, ich działalności oraz ich sieciach wsparcia.

Współpraca prawna

Priorytety krótkoterminowe

- Podjęcie skutecznych i intensywnych działań w celu podpisania i wspierania realizacji umowy o współpracy operacyjnej z Eurojustem.

Priorytety średnioterminowe

- Wzmocnienie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i gospodarczych poprzez przystąpienie do wielostronnych konwencji dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych i wdrożenie ich postanowień, w szczególności głównych konwencji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego dotyczących współpracy sądowej, jak również ochrony dzieci, m.in.: Konwencji o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych z 1965 r., Konwencji o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych z 1970 r., Konwencji o umowach dotyczących właściwości sądu z 2005 r., haskiej konwencji dotyczącej alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny z 2007 r. oraz jej Protokołu w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań alimentacyjnych.
- Wzmocnienie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych poprzez przystąpienie do odpowiednich konwencji i wdrożenie ich postanowień, w szczególności konwencji Rady Europy.

2.5 Handel i kwestie związane z handlem

Pogłębiona i kompleksowa strefa wolnego handlu (DCFTA) stanowi obszerną część układu o stowarzyszeniu. W związku z tym oczekuje się, że realizacja tej części, zawartej w tytule IV układu (HANDEL I KWESTIE ZWIĄZANE Z HANDLEM), zostanie uznana za priorytetową, współmiernie do jej znaczenia w kontekście układu o stowarzyszeniu i w ramach stosunków UE–Gruzja.

Handel towarami

Strony będą współpracować z myślą o wdrożeniu postanowień układu o stowarzyszeniu dotyczących dostępu towarów do rynku, w szczególności w drodze wspólnych konsultacji w celu:

Priorytety krótkoterminowe

- Zapewnienia dalszych usprawnień w obszarze statystyk handlowych.
- Zapewnienia, by nie nastąpiło jakiegokolwiek podwyższenie obecnie obowiązujących ceł importowych między Stronami po wejściu w życie układu (klauzula zawieszająca).

Priorytety średniokresowe

- Wsparcia Gruzji w dywersyfikacji struktury jej eksportu, m.in. wsparcia eksportu nowych produktów na rynek UE.
- Bliskiej współpracy na rzecz skutecznego stosowania mechanizmu przeciwdziałającego obchodzeniu ceł.
- Udzielenia Gruzji pomocy przy sporządzaniu projektów przepisów, które zamierza ona przygotować w zakresie dostępu do rynku lub innych kwestii z tym związanych (tj. środków ochrony handlu), oraz przy ich wdrażaniu.
- Zapewnienia wymiany informacji na temat zmian związanych z dostępem do rynku oraz na temat polityki w zakresie dostępu do rynku.

Przepisy techniczne, normalizacja i odnośna infrastruktura

Strony będą współpracować w zakresie norm, przepisów technicznych, metrologii, nadzoru rynku, akredytacji oraz oceny zgodności w celu stopniowego zbliżenia tych systemów do odpowiednich systemów unijnych, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu. Współpraca będzie obejmowała:

Priorytety średnioterminowe

- Opracowanie przepisów, które Gruzja zobowiązała się wdrożyć na podstawie układu o stowarzyszeniu, przewidzianych w jej strategii w sprawie barier technicznych w handlu.
- Rozwijanie infrastruktury związanej z zarządzaniem normami, przepisami technicznymi, metrologią, nadzorem rynku, akredytacją oraz procedurami oceny zgodności, w tym z wykorzystaniem wsparcia unijnego.
- Ułatwienie przygotowania i dostosowania się zainteresowanych podmiotów, w tym podmiotów gospodarczych, do wdrożenia zbliżonych przepisów.
- Dalsze wdrażanie strategii nadzoru rynku w odniesieniu do produktów przemysłowych.
- W zakresie nadzoru rynku – wzmocnienie potencjału administracyjnego odpowiednich gruzińskich instytucji państwowych i organów nadzoru rynku.
- Dalsze szkolenia w dziedzinie zarządzania skierowane do personelu odpowiedzialnych organów i instytucji rządowych.
- Wymianę informacji na temat wszelkich odpowiednich aspektów gruzińskiej strategii w sprawie barier technicznych w handlu i strategii nadzoru rynku, w tym w stosownych przypadkach na temat ram czasowych.

Środki sanitarne i fitosanitarne

Strony będą współpracować na rzecz przygotowania Gruzji do zbliżenia jej przepisów sanitarnych i fitosanitarnych w zakresie żywności i pasz, zdrowia roślin jak również zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz odnośnych praktyk do norm i praktyk obowiązujących w UE, zgodnie z odpowiednimi załącznikami do układu o stowarzyszeniu. Współpraca będzie obejmowała:

Priorytety krótkoterminowe

- Wsparcie ustanowienia systemu wczesnego ostrzegania w zakresie żywności i pasz, zdrowia zwierząt oraz zdrowia roślin.
- Organizowanie kampanii informacyjnych wraz z odpowiednimi agencjami, przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi na temat wymogów w zakresie dostępu do rynku UE, jak również wraz ze społeczeństwem obywatelskim – w zakresie odpowiednich aspektów konsumenckich bezpieczeństwa żywności i pasz.
- Dalsze zapewnianie unijnego doradztwa technicznego i wsparcia dla Gruzji w przygotowywaniu i wdrażaniu projektów przepisów, w tym szkolenie odpowiedniego personelu, umożliwienie właściwemu organowi budowania zdolności oraz wspieranie zwiększania możliwości laboratoryjnych zgodnie z wymogami UE.
- Zwiększanie zdolności dostosowania się gruzińskich przedsiębiorstw na potrzeby wdrożenia zbliżonych przepisów.

Priorytety średnioterminowe

- Działania wspierające Gruzję w udoskonalaniu analizy ryzyka w odniesieniu do kwestii sanitarnych i fitosanitarnych. Zapewnienie weterynaryjnych kontroli fitosanitarnych oraz kontroli bezpieczeństwa żywności w punktach kontroli granicznej.
- Ułatwienie gruzińskim przedsiębiorstwom dostosowania się na potrzeby wdrożenia zbliżonych przepisów.
- Współdziałanie w dziedzinie dobrostanu zwierząt i w zakresie ograniczenia stosowania antybiotyków w produkcji zwierzęcej z myślą o zaradzeniu problemowi oporności na antybiotyki.

Ułatwienia w zakresie ceł i handlu

Strony będą współpracować na rzecz przygotowania Gruzji do zbliżenia jej przepisów do dorobku prawnego UE i do międzynarodowych norm wymienionych w odpowiednim załączniku do układu o stowarzyszeniu. Zbliżenie przepisów powinno się opierać na unijnym kodeksie celnym, który jest wdrażany od dnia 1 maja 2016 r. Odpowiedni załącznik do układu o stowarzyszeniu będzie odzwierciedlał zastąpienie wspólnotowego kodeksu celnego unijnym kodeksem celnym.

Priorytety krótkoterminowe

- Wdrożenie strategicznych ram współpracy celnej.
- Zbliżenie do dorobku prawnego UE gruzińskich przepisów w zakresie egzekwowania przez organy celne prawa własności intelektualnej, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu.

Priorytety średnioterminowe

- Zbliżenie gruzińskiego systemu upoważnionych przedsiębiorców do systemu UE.
- Dalsze modernizowanie gruzińskich organów celnych.
- Dalsze upraszczanie i modernizowanie procedur celnych.
- Pomoc Gruzji w jej przystąpieniu do Konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej.
- Współpraca w zakresie kontroli celnej opartej na ryzyku oraz dzielenie się odpowiednimi informacjami, które przyczyniają się do lepszego zarządzania ryzykiem i większego bezpieczeństwa łańcuchów dostaw, ułatwienia legalnego handlu oraz poprawy bezpieczeństwa i ochrony towarów będących przedmiotem importu, eksportu lub tranzytu.
- Zacieśnienie dialogu w zakresie walki z nadużyciami finansowymi w celu zapobiegania nielegalnemu handlowi, w tym handlowi produktami objętymi akcyzą, w szczególności poprzez wzmocnioną współpracę w ramach Protokołu dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.
- Rozważenie możliwości wzajemnego uznawania systemu upoważnionych przedsiębiorców, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu.

Reguły pochodzenia

Strony będą współpracować w zakresie wdrożenia reguł pochodzenia ustanowionych w stosownym protokole do układu o stowarzyszeniu i wynikających z przystąpienia Gruzji do Regionalnej konwencji w sprawie paneurośródziemnomorskich preferencyjnych reguł pochodzenia. Współpraca ta będzie obejmować następujące priorytety:

Priorytety krótkoterminowe

- Omówienie obecnie stosowanych przez administrację celną Gruzji procedur certyfikacji i weryfikacji pochodzenia towarów.

Priorytety średnioterminowe

- Zastąpienie obowiązującego protokołu w sprawie reguł pochodzenia (protokołu 2 do układu o stowarzyszeniu) odniesieniem do konwencji w sprawie paneurośródziemnomorskich reguł pochodzenia po przystąpieniu do niej Gruzji.
- Zapewnienie szkoleń gruzińskiej administracji celnej w zakresie certyfikacji i weryfikacji preferencyjnego pochodzenia.

Prowadzenie działalności gospodarczej, handel usługami i handel elektroniczny

Strony będą kontynuować dialog na temat prowadzenia działalności gospodarczej, handlu usługami i handlu elektronicznego zgodnie z odnośnymi postanowieniami układu o stowarzyszeniu. Ponadto Strony przygotowują się do realizacji zobowiązań w obszarach usług, jak przewidziano w odpowiednich załącznikach do układu o stowarzyszeniu. Będzie to obejmowało szkolenia oraz budowanie odpowiedniego potencjału administracyjnego na potrzeby przeprowadzenia planowanego zbliżenia przepisów oraz zapewnienie regularnej wymiany informacji w odniesieniu do planowanych i bieżących prac w wybranych obszarach, których dotyczy zbliżenie przepisów.

- Wymiana informacji i doświadczeń dotyczących rozwijania interoperacyjnych platform obrotu na potrzeby handlu elektronicznego.
- Wymiana informacji i doświadczeń w zakresie pogłębiania wiedzy zainteresowanych podmiotów o wdrażaniu kluczowych zasad dyrektywy o usługach pocztowych, w szczególności obowiązku świadczenia powszechnych usług pocztowych, jak również innych strategii dotyczących sektora usług pocztowych.

Płatności bieżące i przepływ kapitału

Strony będą kontynuować dialog na temat przepływu kapitału i płatności, w szczególności w celu monitorowania zgodności ze wszystkimi istniejącymi zobowiązaniami i przygotowania się do wdrożenia układu o stowarzyszeniu.

Zamówienia publiczne

Strony będą współpracować na rzecz przygotowania Gruzji do wdrożenia rozdziału dotyczącego zamówień w układzie o stowarzyszeniu oraz związanych z tym reform. Przygotowania te będą obejmowały:

Priorytety średnioterminowe

- Udzielanie dokładnych i aktualnych informacji na temat planowanych prac legislacyjnych dotyczących polityki zamówień i jej wdrażania, zarówno w odniesieniu do kwestii zbliżenia przepisów, jak i powoływania instytucji w dziedzinie zamówień publicznych. W dniu 31 marca 2016 r. rząd Gruzji przyjął już kompleksowy plan działania obejmujący pięć etapów, które mają być zrealizowane w latach 2016–2022. Strony będą nadal omawiać wdrażanie tego planu działania, m.in. z myślą o zapewnieniu zbliżenia gruzińskich przepisów dotyczących zamówień publicznych do dorobku prawnego UE w tej dziedzinie, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu.

Prawa własności intelektualnej

Strony będą współpracować na rzecz przygotowania Gruzji do zbliżenia przepisów do dorobku prawnego UE i międzynarodowych norm dotyczących ochrony praw własności intelektualnej, w tym oznaczeń geograficznych, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu, a także będą zapewniać skuteczną ochronę wszelkich praw własności intelektualnej, w tym oznaczeń geograficznych. Współpraca będzie obejmować:

Priorytety średnioterminowe

- Zapewnienie podmiotom prawa autorskiego obu Stron wysokiego poziomu ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej.
- Zwiększenie zdolności w zakresie egzekwowania prawa przez odpowiednie organy rządowe lub agencje wykonawcze, jak również zapewnienie właściwego funkcjonowania systemu sądowego w celu zagwarantowania, by podmioty prawa autorskiego miały dostęp do wymiaru sprawiedliwości, a kary były wykonywane.
- Wspieranie funkcjonowania krajowego ośrodka własności intelektualnej „Sakpatenti” w celu zapewnienia ochrony praw własności przemysłowej oraz praw autorskich]. Poszerzenie współpracy z organami państw trzecich i stowarzyszeniami branżowymi.
- Podjęcie środków w celu zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony własności intelektualnej i przemysłowej oraz zapewnienie skutecznego dialogu z podmiotami praw.
- Podjęcie skutecznych środków przeciwko podrabianiu towarów i piractwu, m.in. opracowywanie informacji statystycznych o tych zjawiskach i dzielenie się tymi informacjami przez Strony.

Konkurencja

Priorytety średnioterminowe

Strony będą współpracować na rzecz wdrożenia rozdziału „Konkurencja” układu o stowarzyszeniu i powiązanych reform. Współpraca będzie dotyczyła ram instytucjonalnych Gruzji oraz odpowiedniego potencjału administracyjnego w zakresie gwarantowania skutecznego wdrażania odpowiedniego ustawodawstwa, jak również wzmocnionego dialogu na temat egzekwowania przepisów w obszarze konkurencji i przepisów powiązanych.

Przejrzystość

Priorytety krótkoterminowe

Strony zwrócą szczególną uwagę na współpracę przy przygotowaniach do wdrożenia zobowiązań dotyczących przejrzystości w kształtowaniu polityki związanej z wymianą handlową. Strony omówią najlepsze praktyki oraz doświadczenia w zakresie przejrzystego kształtowania polityki, będą się wymieniać informacjami oraz zapewnią odpowiednie szkolenia, m.in. dotyczące mechanizmów komunikacji i konsultacji z zainteresowanymi podmiotami; będą również organizować seminaria i inne wydarzenia dla ogółu społeczeństwa mające na celu objaśnienie procesu wdrażania układu o stowarzyszeniu i zbliżania przepisów.

*Handel i zrównoważony rozwój*Priorytety średnioterminowe

Strony będą kontynuować dialog na temat kwestii ujętych w rozdziale „Handel i zrównoważony rozwój” układu o stowarzyszeniu, którymi są w szczególności wymiana informacji na temat rozwijania odpowiedniego systemu inspekcji pracy obejmującego wszystkie międzynarodowe podstawowe normy pracy, wdrożenie kodeksu pracy, wykonanie wielostronnych umów środowiskowych, do których przystąpiła co najmniej jedna ze Stron, oraz zawartych w nich zobowiązań dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także będą omawiać i wymieniać najlepsze praktyki w zakresie przyszłej realizacji zobowiązań określonych w przywołanym rozdziale odnoszące się do zaangażowania zainteresowanych podmiotów i do dialogu ze społeczeństwem obywatelskim.

2.6. Rozwój gospodarczy i możliwości rynkowe

Strony będą współpracować w celu udzielenia Gruzji wsparcia w zakresie ustanowienia w pełni działającej gospodarki rynkowej i stopniowego zbliżania jej polityk do polityk UE zgodnie z podstawowymi zasadami stabilności makroekonomicznej, zdrowych finansów publicznych, odpornego systemu finansowego i trwałej równowagi płatniczej. W tym celu Strony będą monitorować rozwój sytuacji makroekonomicznej, omawiać główne wyzwania polityczne i wymieniać informacje na temat najlepszych praktyk poprzez wzmocnienie regularnego dialogu makroekonomicznego w celu poprawy jakości procesu kształtowania polityki gospodarczej.

Ponadto Strony postanawiają współpracować w celu:

Priorytety średnioterminowe

- Wzmocnienia niezależności i uprawnień regulacyjnych Narodowego Banku Gruzji (NBG) oraz dzielenia się doświadczeniem UE, w tym doświadczeniem zdobytym przez EBC, w zakresie polityki pieniężnej i polityki kursowej, jak również polityki dotyczącej regulacji sektora bankowego i nadzoru nad nim, by dalej rozwijać zdolności Gruzji w tych obszarach.
- Poprawy stabilności finansów publicznych i zarządzania nimi poprzez wdrożenie reform fiskalnych.
- Rozwijania trwałej, kompleksowej i dobrze ukierunkowanej siatki bezpieczeństwa socjalnego.

Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich

Strony będą współpracować w zakresie:

Priorytety krótkoterminowe

- Przyjęcia gruzińskiej strategii rozwoju obszarów wiejskich na lata 2017–2020 oraz jej wdrożenia.

Priorytety średnioterminowe

- Modernizowania i poprawy efektywności instytucji odpowiedzialnych za rozwój rolnictwa, w tym poprzez udział w tym procesie wszystkich właściwych zainteresowanych podmiotów z branży.
- Ułatwiania stopniowego przyjmowania norm handlowych dla produktów rolnych, mając na względzie wsparcie na rzecz większego bezpieczeństwa żywności, oraz ułatwiania wdrożenia systemów jakości.
- Zwiększenia konkurencyjności i zrównoważonego charakteru produkcji rolnej poprzez promowanie korzyści skali za pośrednictwem spółdzielni rolniczych uwzględniających potrzeby rynku, poprzez tworzenie systemów doradztwa i upowszechniania wiedzy w celu zwiększenia produkcji i eksportu oraz poprzez ułatwienie dostępu do przystępnych kredytów i zasobów finansowych dla rolnictwa.
- Wspierania rozwoju wydajnych łańcuchów wartości oraz udzielania wsparcia MŚP w celu zwiększenia ich konkurencyjności w wybranych sektorach o wysokim potencjale eksportowym.
- Dążenia do postępującej konwergencji oraz do wdrożenia skutecznej polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich, na bazie sprawdzonych modeli UE.

- Poprawy warunków zatrudnienia i życia na obszarach wiejskich poprzez lepsze zarządzanie zasobami naturalnymi, poprawę usług i infrastruktury oraz dywersyfikację gospodarki wiejskiej.
- Wspierania promocji produktów rolnych z Gruzji.

Publiczna wewnętrzna kontrola finansowa i audyt zewnętrzny

Strony będą współpracować w celu zapewnienia rozwoju publicznej kontroli finansowej i audytu zewnętrznego poprzez:

Priorytety krótkoterminowe

- Dalsze rozwijanie systemu kontroli wewnętrznej w ramach zdecentralizowanej odpowiedzialności osób zarządzających, w tym funkcjonalnie niezależnego audytu wewnętrznego w organach państwowych, poprzez harmonizację z ogólnie przyjętymi międzynarodowymi standardami i ramami oraz dobrą praktyką UE.

Priorytety średnioterminowe

- Dalsze usprawnianie systemu kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego w sektorze publicznym zgodnie z oceną rozbieżności między rzeczywistymi praktykami a ogólnie przyjętymi międzynarodowymi standardami i ramami oraz dobrą praktyką UE.
- Zapewnienie dalszego rozwoju funkcji audytu zewnętrznego Sądu Obrachunkowego (krajowego urzędu obrachunkowego w Gruzji) zgodnie z ogólnie przyjętymi międzynarodowymi standardami (INTOSAI).

Podatki

Strony zacieśnią i wzmocnią współpracę mającą na celu usprawnienie i rozwój systemu podatkowego i administracji podatkowej w Gruzji, w oparciu o normy unijne i międzynarodowe, w tym przygotowanie do stopniowego zbliżenia do dorobku prawnego UE oraz instrumentów międzynarodowych, zgodnie z odpowiednim załącznikiem do układu o stowarzyszeniu, w szczególności poprzez:

- Poprawę i uproszczenie przepisów podatkowych.
- Usprawnienie międzynarodowej współpracy podatkowej w celu zwiększenia dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych, tj. przestrzegania zasad przejrzystości, wymiany informacji i uczciwej konkurencji podatkowej.
- Zwiększenie potencjału administracji podatkowej, w szczególności poprzez przejście na bardziej ukierunkowany, oparty na ryzyku system kontroli podatkowej i audytów podatkowych.
- Podjęcie środków w celu zharmonizowania polityk w zakresie przeciwdziałania oszustwom związanym z produktami objętymi akcyzą i przemytowi takich produktów oraz w zakresie zwalczania tych zjawisk.
- Rozwijanie współpracy z organami podatkowymi państw członkowskich UE poprzez wymianę nowych doświadczeń i trendów w zakresie podatków.

Statystyka

Strony będą współpracować w zakresie:

Priorytety średnioterminowe

- Zajęcia się problemem rozbieżności statystycznych w pomiarze danych dotyczących dwustronnego handlu między UE a Gruzją.
- Dalszego zapewniania dostępności statystyk i danych naukowcom, dziennikarzom i ogółowi społeczeństwa.
- Przygotowania do zbliżenia przepisów do dorobku prawnego UE, w szczególności poprzez:
 - Wprowadzenie sprawozdawczości dotyczącej jakości w odniesieniu do przeważającej części badań statystycznych.
 - Zakończenie wdrażania SNA 2008.
 - Dostosowanie metod sporządzania statystyk dotyczących przedsiębiorstw do norm unijnych oraz do statystyk przedsiębiorstw zorientowanych na przyszłe wymogi dotyczące danych zawarte w rozporządzeniu ramowym w sprawie zintegrowanych wymogów w zakresie statystyk dotyczących przedsiębiorstw (FRIBS). W celu wzmocnienia procesu dostosowań pożądana jest promowanie wymiany doświadczeń z państwami UE w zakresie wdrażania FRIBS.

Polityka konsumencka

Mając na względzie przygotowania do wdrożenia dorobku prawnego UE oraz międzynarodowych instrumentów, o których mowa w odpowiednich załącznikach do układu o stowarzyszeniu, Strony będą współpracować w zakresie:

- Wspierania Gruzji w stopniowym zbliżaniu jej ustawodawstwa do odpowiednich przepisów UE i instrumentów międzynarodowych z zachowaniem ram czasowych określonych w załączniku XXIX do układu o stowarzyszeniu.
- Wzmocnienia ochrony konsumentów w Gruzji, zwłaszcza poprzez szkolenie urzędników państwowych i innych przedstawicieli reprezentujących interesy konsumentów w kwestii zbliżenia do przepisów UE, a następnie ich wdrożenia.

Prawo spółek, rachunkowość i audyt oraz ład korporacyjny

Strony będą współpracować w związku z przygotowaniem Gruzji do wdrożenia dorobku prawnego UE i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w odpowiednim załączniku do układu o stowarzyszeniu, a w szczególności w zakresie wysiłków Gruzji na rzecz lepszego wykorzystania regularnego dialogu w celu pogłębienia współpracy i omawiania kroków, jakie należy podjąć.

Priorytety krótkoterminowe

- Określenie obszarów, w których UE mogłaby zapewnić dalsze szkolenia i budowanie zdolności.

Priorytety średnioterminowe

- Rozwijanie potencjału administracyjnego odpowiednich instytucji państwowych.
- Rozwijanie prawa spółek oraz innych właściwych przepisów z uwzględnieniem dorobku prawnego UE.
- Zapewnienie wdrożenia zasad przewidzianych w nowym prawie spółek dotyczących obowiązkowego ujawniania informacji.
- Wprowadzenie odpowiednich międzynarodowych standardów audytu na poziomie krajowym i promowania ich stosowania przez wszystkie spółki notowane na rynku regulowanym na poziomie krajowym.
- Przedstawianie aktualnych, odpowiednich i precyzyjnych informacji o przepisach obowiązujących w Gruzji i ich rozwoju oraz o ich zgodności z dorobkiem prawnym UE, a także wymiana z wyprzedzeniem odpowiednich informacji dotyczących niezbędnego rozwoju instytucjonalnego i budowania zdolności potrzebnych do zbliżenia przepisów do dorobku prawnego UE. (Uwaga: w związku z tym rząd przyjął plan działania dotyczący reformy sprawozdawczości finansowej oraz audytu. Jednym z wymiernych wyników tego działania jest ustawa dotycząca rachunkowości, sprawozdawczości i audytu przyjęta w dniu 8 czerwca 2016 r.)

Usługi finansowe

Współpraca w tym zakresie będzie miała na celu przygotowanie Gruzji do modernizacji jej finansowych ram regulacyjnych i nadzorczych z wykorzystaniem przepisów UE i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w odnośnych załącznikach do układu o stowarzyszeniu, jako punktu odniesienia do opracowania zasad właściwych dla Gruzji. Współpraca ta obejmuje następujące działania i przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

Priorytety krótkoterminowe

- Określenie obszarów, w których należy zapewnić szkolenia i budowanie zdolności.
- Nawiazanie kontaktów i wymiana informacji z unijnymi organami nadzoru finansowego zgodnie z układem o stowarzyszeniu.
- Przedstawianie aktualnych, odpowiednich i precyzyjnych informacji o przepisach obowiązujących w Gruzji i ich rozwoju.

Priorytety średnioterminowe

- Przygotowanie nowych ram regulacyjnych i nadzorczych spełniających uzgodnione na poziomie międzynarodowym normy regulacyjne, w tym opracowanie nowego podejścia do nadzoru oraz narzędzi i instrumentów nadzorczych.

- Zwiększenie potencjału administracyjnego organów nadzoru.
- Dalsza współpraca z FATF, Radą Europy, MONEYVAL, jak również odpowiednimi organami w państwach członkowskich UE oraz podpisanie protokołów ustaleń między gruzińskimi organami analityki finansowej a odnośnymi organami państw członkowskich UE.

Polityka w dziedzinie przemysłu i przedsiębiorstw oraz sektor wydobywczy

Strony będą współpracować w celu poprawy otoczenia biznesowego i regulacyjnego, zwłaszcza dla MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstw, w szczególności poprzez:

Priorytety krótkoterminowe

- Wdrożenie gruzińskiej strategii dotyczącej MŚP oraz odnośnego planu działania na lata 2016–2017.

Priorytety średniookresowe

- Wdrożenie w możliwym zakresie indywidualnego planu działania oraz zaleceń sformułowanych w następstwie oceny programu *Small Business Act* dla Europy.
- Powiązanie rozwoju MŚP z możliwościami, jakie stwarza DCFTA, m.in. za pośrednictwem sieci (wspierających) przedsiębiorców (takich jak Europejska Sieć Przedsiębiorczości) i klastrów.
- Wzmocnienie roli przedsiębiorstw i stowarzyszeń MŚP (w tym stowarzyszeń branżowych) w celu pogłębienia dialogu między sektorem publicznym i prywatnym.
- Rozwijanie możliwości w zakresie wchodzenia gruzińskich przedsiębiorstw typu start-up na rynek unijny i gruziński.

Za pośrednictwem specjalnego podkomitetu Strony będą wymieniać się informacjami na temat sektora wydobywczego i metali w celu lepszego zrozumienia polityki UE i Gruzji, w tym na temat realizacji unijnej Inicjatywy na rzecz surowców, programu w zakresie badań naukowych „Horyzont 2020” oraz europejskiego partnerstwa innowacji w dziedzinie surowców.

Turystyka

Za pośrednictwem specjalnego podkomitetu Strony będą wymieniać się informacjami na temat rozwoju turystyki w Gruzji i w UE, m.in. na temat istotnych wydarzeń i najlepszych praktyk; Gruzja będzie wspierana w realizacji przyjętej przez nią w 2015 r. strategii na rzecz turystyki.

Zatrudnienie, polityka społeczna i równość szans

Strony będą współpracować w celu:

Priorytety krótkoterminowe

- Przygotowania do zbliżenia przepisów do dorobku prawnego UE oraz wdrożenia tego dorobku w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa pracy, warunków pracy, równouprawnienia płci i przepisów antidyskryminacyjnych, jak określono w stosownych załącznikach do układu o stowarzyszeniu, a w szczególności zagwarantowania właściwego egzekwowania prawa i wprowadzenia systemu nadzoru zgodnie z unijnym podejściem (w pierwszej kolejności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy) oraz budowania zdolności partnerów społecznych (np. poprzez szkolenia w zakresie unijnych przepisów i norm dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz unijnych przepisów i norm dotyczących prawa pracy).
- Monitorowania bieżącego wdrażania nowego modelu usług na potrzeby publicznych służb zatrudnienia.
- Uzupełnienia ram prawnych niezbędnych do ustanowienia skutecznego systemu inspekcji pracy.
- Dalszego zwiększenia potencjału służb społecznych oraz Ministerstwa Pracy, Zdrowia i Spraw Społecznych w celu wzmocnienia zdolności organów administracji odpowiedzialnej za rozwój i wdrażanie polityki zatrudnienia i polityki społecznej respektujących zasady równości szans.

Priorytety średnioterminowe

- Stworzenia nowo zdefiniowanych publicznych służb zatrudnienia, które będą miały odpowiednie zdolności i będą spełniały wymogi dotyczące europejskich publicznych służb zatrudnienia.

- Dalszego tworzenia skutecznego systemu inspekcji pracy zgodnie z normami MOP z myślą o zapewnieniu zdolności w zakresie administracji i egzekwowania prawa w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa pracy, jak również wzmocnienia odpowiednich organów sądowych.
- Opracowania strategicznego podejścia do zatrudnienia, mającego na względzie: lepsze i liczniejsze miejsca pracy oraz godziwe warunki pracy, lepsze dopasowanie umiejętności do miejsc pracy na rynku pracy oraz promowanie aktywnych instrumentów rynku pracy i efektywnych służb zatrudnienia, ze szczególnym naciskiem na kwestie dotyczące młodzieży.
- Zapewnienia skutecznego dialogu społecznego za pomocą dobrze funkcjonującej trójstronnej komisji ds. partnerstwa społecznego oraz poprzez budowę zdolności partnerów społecznych.

Współpraca w zakresie gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego

Strony będą współpracować w celu przygotowania się do wdrożenia dorobku prawnego UE, o którym mowa w odpowiednich załącznikach do układu o stowarzyszeniu, oraz w celu udzielenia Gruzji wsparcia w zakresie:

Priorytety średnioterminowe

- Wysiłków na rzecz zbliżenia przepisów dotyczących łączności elektronicznej do dorobku prawnego UE.
- Działań dotyczących wzmocnienia niezależności i potencjału administracyjnego krajowego regulatora w zakresie łączności, w celu zapewnienia jego zdolności do podejmowania odpowiednich środków regulacyjnych oraz egzekwowania własnych decyzji i wszystkich obowiązujących przepisów, a także w celu zagwarantowania uczciwej konkurencji na rynkach.
- Wzmocnienia tego sektora poprzez wymianę informacji i doświadczeń dotyczących wdrażania jednolitego rynku cyfrowego.
- Wysiłków na rzecz zwiększenia odporności na zagrożenia cybernetyczne kluczowych sektorów infrastruktury krytycznej i organizacji sektora publicznego, z wykorzystaniem odnośnych doświadczeń UE i zgodnie z jej normami.

Rybołówstwo i polityka morską

Strony będą współpracować w zakresie:

Priorytety krótkoterminowe

- Promowania zintegrowanego podejścia do kwestii morskich, w szczególności poprzez przyczynianie się do rozwoju inicjatyw obejmujących wiele branż obszaru morskiego przez powołanie grupy roboczej ds. morskich, w której skład wejdą przedstawiciele właściwych ministerstw i służb, a także poprzez wskazanie obszarów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz aktywną współpracę z państwami nadbrzeżnymi i podmiotami sektora morskiego w regionie Morza Czarnego, w kontekście zintegrowanej polityki morskiej UE.

Priorytety średnioterminowe

- Poprawy i wzmocnienia monitorowania i kontroli w odniesieniu do działalności połowowej oraz w odniesieniu do handlu produktami rybołówstwa i ich identyfikowalności w celu skutecznego zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (połowów NNN).
- Podejmowania niezbędnych kroków na rzecz osiągnięcia zrównoważonego rybołówstwa na Morzu Czarnym – zarówno w ramach stosunków dwustronnych, jak i wielostronnych – w oparciu o podejście ekosystemowe do zarządzania rybołówstwem.
- Zwiększenia współpracy naukowo-technicznej w celu zapewnienia zdolności monitorowania połowów w oparciu o solidne i rzetelne dane oraz zdolności przeprowadzania oceny stanu zasobów morskich i środowiska morskiego.

Zdrowie publiczne

Strony będą współpracować w zakresie:

- Wspierania Gruzji w jej przygotowaniach do wdrożenia dorobku prawnego UE w zakresie zdrowia, jak określono w stosownych załącznikach do układu o stowarzyszeniu, w szczególności w odniesieniu do: bezpieczeństwa krwi, ograniczenia użycia tytoniu, jakości i bezpieczeństwa substancji pochodzenia ludzkiego (krwi, tkanek, narządów, komórek), a także w odniesieniu do chorób zakaźnych – z uwzględnieniem także międzynarodowych zobowiązań Gruzji wynikających z Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu i z międzynarodowych przepisów zdrowotnych.

- Poprawy zasięgu programu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego oraz zmniejszenia wydatków pokrywanych przez pacjentów. Kwestia ta jest jednym z głównych priorytetów rządu, czego odzwierciedleniem jest m.in. zwiększenie wydatków publicznych na zdrowie oraz kompleksowe reformy mające wzmocnić sektor opieki zdrowotnej.
- Zwiększenia jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej z myślą o profilaktyce chorób i poprawie jakości życia.
- Wzmocnienie zakładów opieki zdrowotnej, z których większość to instytucje prywatne, oraz ich rozliczalności poprzez ustanowienie wskaźników jakości, zakupów opartych na wartości oraz innych procesów zarządzania jakością, w tym procesu akredytacji tych instytucji przez międzynarodowe organy akredytacyjne.
- Wzmocnienia krajowych działań obejmujących wiele sektorów, mających na celu walkę z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe, m.in. poprzez wzmocnienie nadzoru, ostrożne stosowanie środków przeciwdrobnoustrojowych i kontrolę zakażeń w placówkach opieki zdrowotnej.

2.7 Sieci połączeń, efektywność energetyczna, środowisko, działanie w dziedzinie klimatu oraz ochrona ludności

Transport

Strony będą współpracować w celu intensywniejszego dalszego wdrażania dorobku prawnego UE w zakresie wszystkich środków transportu, o których mowa w odpowiednich załącznikach do układu o stowarzyszeniu, oraz w celu udzielenia Gruzji wsparcia w zakresie:

Priorytety średnioterminowe

- Dalszego wdrażania dorobku prawnego UE w dziedzinie lotnictwa w celu pełnego wykorzystania umowy UE–Gruzja w sprawie ustanowienia wspólnego obszaru lotniczego.
- Działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa poszczególnych rodzajów transportu (transportu lotniczego, drogowego, morskiego, kolejowego).
- Rozwijania infrastruktury, w szczególności poprzez opracowanie i realizację kolejnych projektów na rzecz rozwoju rozszerzonej sieci bazowej TEN-T zgodnie z ustaleniami przyjętymi na posiedzeniu ministerialnym podczas dni TEN-T w Rotterdamie w 2016 r.

Współpraca energetyczna

Strony będą współpracować w celu:

Priorytety krótkoterminowe

- Sfinalizowania formalnego przystąpienia Gruzji w charakterze umawiającej się strony do Traktatu o Wspólnocie Energetycznej, zgodnie z układem o stowarzyszeniu.
- Wdrożenia odpowiedniego ustawodawstwa w dziedzinie energii elektrycznej, energii odnawialnej, efektywności energetycznej, ropy naftowej, gazu ziemnego, statystyk w zakresie energii, kwestii środowiskowych dotyczących energii oraz poszukiwania złóż węglowodorów, zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w protokole w sprawie przystąpienia do Traktatu o Wspólnocie Energetycznej oraz w układzie o stowarzyszeniu.

Priorytety średniookresowe

- Podjęcia kroków w kierunku integracji gruzińskiego rynku energii z rynkiem UE oraz wzmocnienia gruzińskiego bezpieczeństwa energetycznego i zbieżności przepisów poprzez dalsze wdrażanie odpowiednich przepisów UE, w tym odnośnych przepisów prawa wtórnego, mających zastosowanie do Gruzji, zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z układu o stowarzyszeniu i Traktatu o Wspólnocie Energetycznej oraz według harmonogramu uzgodnionego przez Gruzję w ich ramach.
- Podejmowania wspólnych działań mających przyciągnąć wsparcie międzynarodowe na rzecz zrównoważonego rozwoju energetycznego, m.in. z międzynarodowych funduszy klimatycznych i innych instrumentów finansowych.
- Wzmocnienia sieci infrastruktury energetycznej i połączeń międzysystemowych w Gruzji, w szczególności:
 - w odniesieniu do energii elektrycznej – promowanie handlu transgranicznego i połączeń międzysystemowych z krajami sąsiadującymi oraz wzmocnienie gruzińskiej sieci przesyłowej;

- w odniesieniu do gazu ziemnego – rozbudowa głównych gazociągów, w tym ułatwienie realizacji rozbudowy gazociągu południowokaukaskiego na terytorium Gruzji, jak również wspieranie/promowanie innych projektów dotyczących przesyłu gazu i ropy naftowej o znaczeniu regionalnym służących zapewnieniu transportu zasobów energetycznych z Morza Kaspijskiego na rynki zachodnie, a także ułatwienie rozwoju podziemnego magazynu gazu w celu wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego w Gruzji.

Środowisko

Strony będą współpracować w celu:

Priorytety krótkoterminowe

- Lepszego zarządzania w zakresie środowiska poprzez przyjęcie i wdrożenie przez Gruzję nowych przepisów dotyczących oceny oddziaływania na środowisko, strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz odpowiedzialności za szkody w środowisku, poprzez zapewnienie publicznego dostępu do danych środowiskowych i udziału ogółu społeczeństwa w procesie decyzyjnym dzięki włączeniu w ten proces wszystkich zainteresowanych podmiotów, jak również poprzez uwzględnianie kwestii środowiskowych w innych dziedzinach polityki i usprawnienie wymiany informacji na temat środowiska zgodnie z zasadami wspólnego systemu informacji o środowisku (SEIS).
- Przyjęcia trzeciego krajowego programu działań w zakresie środowiska w Gruzji (2017–2021).
- Rozpoczęcia wprowadzania w życie krajowej strategii dotyczącej gospodarowania odpadami promieniotwórczymi.

Priorytety średnioterminowe

- Wdrożenia trzeciego krajowego programu działań w zakresie środowiska w Gruzji (2017–2021) zgodnie z ramami czasowymi tego programu.
- Wprowadzenia w życie krajowej strategii gospodarowania odpadami i środków przewidzianych w planie działania na lata 2016–2020.
- Dalszego zbliżenia gruzińskich przepisów do dorobku prawnego UE oraz wdrażania przepisów unijnych dyrektyw i rozporządzeń, jak przewidziano w odpowiednich załącznikach do układu o stowarzyszeniu.
- Opracowania planu działania dotyczącego ratyfikacji i wdrożenia wielostronnych umów środowiskowych, m.in. Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych, które to konwencje przyjęto w ramach EKG ONZ. Poczynienia postępowania w przygotowaniach do przystąpienia jako strona do konwencji z Espoo i jej protokołu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zmiana klimatu

Strony będą współpracować w celu:

Priorytety krótkoterminowe

- Zakończenia prac nad strategią rozwoju niskoemisyjnego i jej przyjęcia.
- Rozpoczęcia realizacji porozumienia klimatycznego z Paryża.

Priorytety średnioterminowe

- Zbliżenia gruzińskich przepisów do obowiązujących aktów UE i instrumentów międzynarodowych, jak przewidziano w układzie o stowarzyszeniu – zgodnie z jego odpowiednimi załącznikami.
- Opracowania uaktualnionej wersji dokumentu dotyczącego ustalonego na poziomie krajowym wkładu.
- Uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w politykach i środkach sektorowych oraz wzmocnienia zdolności poszczególnych organów do realizacji takich działań w poszczególnych sektorach.
- Zwiększenia ram przejrzystości Gruzji w zakresie działań w dziedzinie klimatu, w szczególności za pośrednictwem solidnego i opartego na modelu UE krajowego systemu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie polityki przeciwdziałania zmianie klimatu, odnośnych środków i emisji gazów cieplarnianych.
- Rozwinięcia gruzińskiej długoterminowej strategii niskoemisyjnego rozwoju sięgającej lat 50-tych bieżącego wieku.

Ochrona ludności

Strony będą współpracować w celu wzmocnienia działań w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym, gotowości na ich wystąpienie oraz reagowania na takie klęski. W tym celu Strony m.in.:

Priorytety krótkoterminowe

- Zbadają możliwości określenia najbardziej odpowiednich aspektów współpracy, mając na względzie profil ryzyka oraz ramy prawne i organizacyjne Gruzji, np. za pomocą dwustronnych porozumień administracyjnych lub listów intencyjnych.
- Poczynią postępy w opracowywaniu oceny ryzyka klęsk żywiołowych oraz map ryzyka dla całego kraju, a także będą wspierać w niezbędnym zakresie tworzenie elektronicznego regionalnego atlasu ryzyka, jak również zapewnią jego efektywne wykorzystanie na poziomie krajowym i regionalnym.

Priorytety średnioterminowe

- Zapewnią skuteczną całodobową komunikację, w tym wymianę wczesnych ostrzeżeń i informacji odnośnie do sytuacji nadzwyczajnych o dużej skali dotyczących UE i Gruzji, jak również odnośnie do sytuacji nadzwyczajnych dotyczących państw trzecich, jeżeli Strony są zaangażowane w działania podejmowane w ramach reagowania na sytuacje nadzwyczajne i klęski żywiołowe.
- Odpowiednio ułatwią wzajemną pomoc w przypadku poważnych sytuacji nadzwyczajnych stosownie do potrzeb i z zastrzeżeniem dostępności wystarczających zasobów.
- Będą promować przyjęcie i wdrożenie wytycznych UE dotyczących wsparcia państwa przyjmującego.
- Rozbudują bazę wiedzy na temat zagrożeń związanych z klęskami i katastrofami poprzez rozszerzenie współpracy w zakresie dostępności i porównywalności danych.
- Poczynią postępy w opracowywaniu oceny ryzyka klęsk żywiołowych oraz map ryzyka dla całego kraju oraz będą wspierać w niezbędnym zakresie tworzenie elektronicznego regionalnego atlasu ryzyka, jak również zapewnią jego efektywne wykorzystanie na poziomie krajowym.
- Zaczną rozszerzać działający w ramach programu Copernicus europejski system informowania o powodziach (EFAS) na Gruzję we współpracy ze Wspólnym Centrum Badawczym Komisji Europejskiej.
- Usprawnią zapobieganie katastrofom przemysłowym lub na-tech (naturalno-technicznym) oraz zwiększą gotowość na wypadek ich wystąpienia.
- Ustanowią dialog w sprawie politycznych aspektów zapobiegania klęskom i katastrofom, gotowości i reagowania na nie poprzez wymianę najlepszych praktyk, wspólne szkolenia, ćwiczenia, wizyty studyjne, warsztaty i spotkania poświęcone doświadczeniom zdobytym w trakcie rzeczywistych sytuacji nadzwyczajnych lub przeprowadzanych ćwiczeń.

2.8 Mobilność i kontakty międzyludzkie

Współpraca w zakresie badań, rozwoju technologicznego i innowacji

Strony będą współpracować w zakresie:

Priorytety krótkoterminowe

- Opracowania wizji i strategii na potrzeby gruzińskiego systemu nauki, technologii i innowacji (jako części ogólnej strategii Gruzji w sektorze edukacji i nauki) w ramach europejskiej przestrzeni badawczej, z udziałem decydentów politycznych, środowisk akademickich i badawczych, biznesu i liderów społeczeństwa obywatelskiego.
- Wspierania rozwoju i wprowadzania w życie polityki innowacyjności, w tym ram regulacyjnych oraz infrastruktury na potrzeby innowacji.

Priorytety średnioterminowe

- Maksymalizacji korzyści osiągniętych przez Gruzję dzięki stowarzyszeniu z programem „Horyzont 2020”.
- Zachęcania do udziału w uzupełniającym go programie badawczo-szkoleniowym EWEA, w szczególności w dziedzinie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej, w oparciu o konkurencyjne zaproszenia do składania wniosków.

- Wzmacniania zasobów ludzkich, materialnych i instytucjonalnych w celu zwiększenia zdolności w dziedzinie badań i innowacji.

Kształcenie, szkolenie i młodzież

Strony będą współpracować w zakresie ogólnej modernizacji i reformy gruzińskiego systemu kształcenia i szkolenia oraz polityki dotyczącej młodzieży, w szczególności poprzez:

Priorytety średnioterminowe

- Realizację wspólnych prac i wymian w celu promowania dalszej integracji Gruzji z europejskim obszarem szkolnictwa wyższego w związku z jej udziałem w procesie bolońskim, m.in. poprzez wzmocnienie niezależnego i zorientowanego na rozwój systemu zapewniania jakości, promowanie aktywnego udziału zainteresowanych podmiotów i społeczeństwa obywatelskiego w procesach reform oraz wzmocnienie współpracy między uczelniami a rynkiem pracy w celu zwiększenia szans absolwentów na zatrudnienie.
- Promowanie współpracy akademickiej, budowania zdolności, mobilności studentów i personelu w ramach programu Erasmus+, mobilności badaczy oraz rozwoju zawodowego i szkoleń poprzez działania „Maria Skłodowska-Curie”.
- Zachęcanie do strategicznego podejścia do kształcenia i szkolenia zawodowego w celu dostosowania gruzińskiego systemu kształcenia i szkolenia zawodowego do struktur kształcenia i szkolenia zawodowego UE poddanych modernizacji w ramach procesu kopenhaskiego i z wykorzystaniem jego instrumentów oraz przy poszanowaniu zasady równych szans.
- Wzmocnienie strategicznego podejścia do polityki młodzieżowej oraz nasilenie wymian i współpracy w dziedzinie kształcenia pozaformalnego młodzieży i osób pracujących z młodzieżą, jako sposobu promowania dialogu międzykulturowego i wspierania społeczeństwa obywatelskiego, m.in. z wykorzystaniem części programu Erasmus+ poświęconej młodzieży.
- Zapewnienie prawa do nauki wszystkim dzieciom i osobom młodym, również tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych, oraz podjęcie dalszych kroków służących promowaniu edukacji włączającej na poziomie podstawowym i średnim.

Współpraca w dziedzinie kultury

Strony będą:

- Wspierać wdrożenie Konwencji w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego przyjętej w ramach UNESCO w 2005 r.
- Współdziałać na rzecz rozwoju polityki kulturalnej sprzyjającej włączeniu społecznemu w Gruzji oraz na rzecz ochrony i utrzymania wartości dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z myślą o wspieraniu rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Wspierać udział podmiotów kulturalnych i audiowizualnych z Gruzji w programach współpracy kulturalnej i audiowizualnej, w szczególności w programie „Kreatywna Europa”.

Współpraca w obszarze środków audiowizualnych i mediów

Strony będą współpracować w celu przygotowania się do wdrożenia dorobku prawnego UE, o którym mowa w odpowiednich załącznikach do układu o stowarzyszeniu, oraz w celu udzielenia Gruzji wsparcia w zakresie:

Priorytety średnioterminowe

- Pracy na rzecz zwiększenia niezależności i profesjonalizmu mediów zgodnie z odpowiednimi standardami europejskimi oraz na rzecz zbliżenia prawodawstwa audiowizualnego do dorobku prawnego UE zgodnie z układem o stowarzyszeniu, między innymi poprzez wymianę poglądów na temat polityki audiowizualnej, odpowiednich międzynarodowych standardów, w tym poprzez współpracę w walce z rasizmem i ksenofobią.
- Wymiany – w drodze regularnego dialogu – najlepszych praktyk dotyczących wolności mediów, pluralizmu mediów, depenalizacji zniesławienia, ochrony źródeł dziennikarskich i aspektów różnorodności kulturowej mediów.
- Wzmocnienia zdolności i niezależności organów i instytucji regulacyjnych ds. mediów.

Rozwój regionalny i współpraca na poziomie regionalnym

Strony będą współpracować w ramach polityki rozwoju regionalnego oraz odnośnego dialogu między UE a Gruzją, mając na względzie wysiłki Gruzji zmierzające do:

Priorytety krótkoterminowe

- Pomyślnego ukończenia wdrażania jej programu rozwoju regionalnego na lata 2015–2017, w tym poprzez ustanowienie skutecznych mechanizmów koordynacji międzyinstytucjonalnej i wielopoziomowego sprawowania rządów.
- Przygotowania kolejnego wieloletniego programu w tym zakresie, z uwzględnieniem ewentualnych inwestycji w dziedzinach takich jak innowacje i MŚP, w celu zapewnienia trwałego wzrostu gospodarczego we wszystkich regionach Gruzji.

Priorytety średniookresowe

- Dalszego wspierania władz we wzmocnieniu wielopoziomowego sprawowania rządów oraz budowaniu zdolności na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz innych instrumentów rozwoju regionalnego.
- Wspierania zintegrowanych działań podejmowanych przez wiele zainteresowanych stron na rzecz rozwoju terytorialnego Gruzji, m.in. działań w dziedzinie planowania przestrzennego, gospodarowania wodą i odpadami, infrastruktury drogowej, energetycznej i innej podstawowej infrastruktury, dywersyfikacji gospodarki wiejskiej, turystyki i rozwoju biznesu.
- Dalszego rozwijania współpracy tematycznej i wymiany informacji, m.in. poprzez optymalne wykorzystanie wspólnej deklaracji w sprawie dialogu dotyczącego polityki regionalnej między Komisją Europejską a rządem Gruzji.

Udział w programach UE i działaniach jej agencji

Strony:

Priorytety średnioterminowe

- Dokonają przeglądu wykonania protokołu w sprawie uczestnictwa w programach UE w oparciu o rzeczywisty udział Gruzji w konkretnych programach UE.

Kampanie informacyjne i popularyzacyjne skierowane do społeczeństwa

Strony będą współpracować w celu zagwarantowania merytorycznej dyskusji, również z szerszą grupą odbiorców i obywateli gruzińskich, na temat możliwości i konsekwencji zbliżenia Gruzji do UE, w tym na temat programu stowarzyszeniowego, a w szczególności DCFTA.
